

Nr ewid. 154/2013/P13/156/LLU

Informacja o wynikach kontroli

FUNKCJONOWANIE EUROREGIONU „BUG”

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Delegatury NIK w Lublinie:
Edward Lis

Zatwierdzam:
Wojciech Misiąg

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Warszawa dnia 21 października 2013

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	5
1.1. Temat kontroli	5
1.2. Cel i zakres kontroli	5
1.3. Organizacja kontroli.....	6
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	7
2.1. Ocena ogólna kontrolowanej działalności	7
2.2. Oceny częściowe	7
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	10
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	11
3.1. Prowadzenie działalności.....	11
3.2. Pozyskiwanie przez Stowarzyszenie środków finansowych na realizację projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych i krajowych oraz uczestnictwo w opracowywaniu tych projektów.....	13
3.3. Realizacja przez Stowarzyszenie projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych i krajowych oraz prawidłowość wykorzystania środków publicznych na ich realizację.....	14
3.4. Wykonywanie przez Wojewodę Lubelskiego obowiązków Instytucji Pośredniczącej w zarządzaniu Programem Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004–2006	19
3.5. Sprawowanie przez Wojewodę Lubelskiego nadzoru nad Stowarzyszeniem Samorządu Euroregionu „Bug” oraz prowadzenie kontroli.....	20
4. INFORMACJE DODATKOWE	22
4.1. Przygotowanie kontroli	22
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	23
5. ZAŁĄCZNIKI.....	24

Wykaz stosowanych skrótów i pojęć

Beneficjent projektu – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, korzystająca z publicznych środków wspólnotowych i publicznych środków krajowych na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji, podjętej odpowiednio przez właściwego ministra, jeśli pełni funkcję instytucji zarządzającej albo instytucji pośredniczącej, albo przez wojewodę, jeśli pełni funkcję instytucji pośredniczącej.

Euroregion Bug – obszar geograficzny utworzony 29 września 1995 r., który swym zasięgiem objął tereny przygraniczne Polski (ówczesne województwa lubelskie, chełmskie, tarnobrzeskie, zamojskie i od 1998 r. białkopodlaskie), Ukrainy (obwód wołyński) i Białorusi (obwód brzeski). Siedziba po stronie polskiej znajduje się w Chełmie, po stronie ukraińskiej w Łucku, po białoruskiej w Brześciu. Celem jest rozwój współpracy gospodarczej i naukowo-kulturalnej¹.

Instytucja Zarządzająca – właściwy minister, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego odpowiedzialny za przygotowanie i realizację programu .

Instytucja Pośrednicząca – organ administracji publicznej lub inna jednostka sektora finansów publicznych, której została powierzona, w drodze porozumienia zawartego z instytucją zarządzającą, część zadań związanych z realizacją programu.

Instytucja Wspierająca – jednostka powołana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, której podstawowym zadaniem jest wsparcie merytoryczne (doradztwo, szkolenia, zarówno dla ekspertów jak i dla projektodawców), związane z wyborem projektów europejskich oraz z opracowywaniem dokumentacji dotyczącej przygotowania i realizacji tych projektów.

Instytucja Wdrażająca (lub Operator programu) – podmiot publiczny lub prywatny odpowiedzialny za realizację części lub całości priorytetów programu na podstawie odpowiedniego porozumienia lub umowy o dofinansowanie realizacji powierzonych jej zadań.

Projekt – przedsięwzięcie realizowane w ramach programu operacyjnego na podstawie umowy o dofinansowanie, zawieranej między beneficjentem a instytucją zarządzającą, instytucją pośredniczącą albo instytucją wdrażającą.

Projekt parasolowy – projekt, w którym jest jeden partner wiodący (beneficjent) i wielu innych partnerów. Każdy z partnerów wdraża określoną część projektu (**tzw. mikroprojekt**).

Projekty nieinwestycyjne (zwane również „miękkie”) – zazwyczaj niewielkie, dotyczą szeroko rozumianej sfery ekonomiczno-organizacyjnej, obejmującej takie działania jak szkolenia, warsztaty, stypendia, seminaria, współpracę partnerską, imprezy kulturalne i edukacyjne.

Wniosek – standardowy formularz składany przez beneficjenta w celu uzyskania wsparcia ze środków pomocowych. Zakres informacji zawartych we wniosku obejmuje m.in.: informacje o podmiocie zgłaszającym wniosek, informacje na temat projektu, charakterystykę działań podejmowanych podczas realizacji projektu, planowane rezultaty i wydatki, wymagane dokumenty w formie załączników.

Wydatki kwalifikowalne – ogół kosztów, które kwalifikują się do refundacji ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności.

Współpraca transgraniczna – wspólnie podjęte działanie mające na celu umocnienie i dalszy rozwój sąsiedzkich kontaktów między wspólnotami i władzami terytorialnymi dwóch lub większej liczby umawiających się stron, jak również zawarcie porozumień i przyjęcie uzgodnień koniecznych do realizacji takich zamierzeń.

---

¹ Vide szerzej w załączniku Nr 2 do Informacji.

1.1 Temat kontroli

Kontrola pt. *Funkcjonowanie Euroregionu² „Bug”* (P/13/156) została przeprowadzona z inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli. Kontrolę zrealizowano poza priorytetami kontroli przyjętymi do realizacji w 2013 r. Jej podjęcie uzasadniał fakt, iż Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” jest jedyną zinstytucjonalizowaną w województwie lubelskim jednostką wspierającą i koordynującą współpracę transgraniczną samorządów, społeczności lokalnych i władz administracyjnych z obszarów przygranicznych położonych wzdłuż granicy państwowej³ z Białorusią i Ukrainą na rzece Bug.

Ostatnia i jedyna kontrola⁴ NIK została przeprowadzona w ww. Stowarzyszeniu dwa lata po rozpoczęciu jego działalności, tj. 11 lat temu. Od tego czasu Stowarzyszenie corocznie pozyskiwało na realizację różnych projektów środki finansowe z funduszy unijnych i innych inicjatyw europejskich oraz z budżetu państwa⁵.

Kontrolą objęto lata 2006–2013 (I półrocze).

1.2 Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena działań Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” dotyczących tworzenia warunków dla gospodarczego i społeczno-kulturowego rozwoju obszaru przygranicznego Euroregionu „Bug”.

Ocena dotyczyła w szczególności:

w Stowarzyszeniu Samorządów Euroregionu „Bug”;

- 1) zgodności prowadzonej działalności Stowarzyszenia z postanowieniami Statutu i innymi unormowaniami prawnymi,
- 2) prawidłowości pozyskiwania przez ww. Stowarzyszenie środków finansowych na realizację projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych i krajowych oraz uczestnictwa w opracowaniu tych projektów,
- 3) zgodności realizacji przez Stowarzyszenie projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych i krajowych oraz prawidłowości wykorzystania środków publicznych na ich realizację,

w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie;

- 4) wykonywania przez Wojewodę Lubelskiego obowiązków Instytucji Pośredniczącej w zarządzaniu Programem Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004–2006,
- 5) sprawowania przez Wojewodę nadzoru nad Stowarzyszeniem Samorządu Euroregionu „Bug” oraz prowadzenia kontroli.

² Definicję Euroregionu „Bug” podano na str. 4 Informacji w wykazie skrótów i pojęć specjalistycznych.

³ Odcinek granicy o długości 363 km.

⁴ Vide szerzej w pkt. 4 Informacji.

⁵ Vide szerzej w pkt. 3.2. Informacji.

1.3 Organizacja kontroli

Kontrolę przeprowadzono w II kw. 2013 r. w Stowarzyszeniu Samorządów Euroregionu „Bug”⁶ pod względem legalności, gospodarności i rzetelności na podstawie art. 2 ust. 2 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷ oraz w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie pod względem legalności, rzetelności, celowości i gospodarności (art. 2 ust. 1 w związku z art. 5 ust.1 ustawy o NIK). Wykaz osób kierujących tymi jednostkami, a także ocen skontrolowanej działalności zawartych w wystąpieniach pokontrolnych zawarto w załączniku Nr 3 do Informacji.

---

⁶ Założycielami Stowarzyszenia są jednostki samorządu terytorialnego – vide szerzej w załączniku Nr 2 do Informacji.

⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm. – zwana dalej „ustawą o NIK”.

2.1 Ocena ogólna kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia⁸ pozytywnie działania Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” na rzecz tworzenia warunków dla gospodarczego i społeczno-kulturowego rozwoju obszaru przygranicznego Euroregionu „Bug”.

Podstawowym celem Stowarzyszenia było inspirowanie, wspomaganie i koordynacja współpracy transgranicznej samorządów, społeczności lokalnych i władz administracyjnych z obszarów przygranicznych położonych wzdłuż granicy międzypaństwowej na rzece Bug. Cele te Stowarzyszenie realizowało poprzez podejmowanie przedsięwzięć kulturalnych mających znaczenie dla Euroregionu „Bug”, prowadzenie prac informacyjnych, konsultacyjnych i projektowych mających na celu wspólne rozwiązywanie problemów przez samorządy, działalność szkoleniową i promocyjną euroregionu oraz współdziałanie z władzami i instytucjami państwowymi i samorządowymi i organizacjami społecznymi (polskimi i zagranicznymi).

W latach 2006–2013 (do 31 maja) Stowarzyszenie zrealizowało rzetelnie 20 projektów nieinwestycyjnych⁹ związanych z funkcjonowaniem Euroregionu „Bug”, na łączną kwotę 15.395 tys. zł. Ich zakres podmiotowy obejmował: sprawy kulturalne, społeczne i gospodarcze; prowadzenie prac informacyjnych, konsultacyjnych i projektowych mających na celu wspólne rozwiązywanie przez samorządy problemów dotyczących poszczególnych dziedzin funkcjonowania Euroregionu „Bug”; prowadzenie działalności wydawniczej, szkoleniowej i promocyjnej dotyczącej Euroregionu i jego członków; współdziałanie z władzami i instytucjami państwowymi i samorządowymi oraz organizacjami społecznymi polskimi i zagranicznymi.

NIK pozytywnie ocenia wykonywanie przez Wojewodę Lubelskiego obowiązków Instytucji Pośredniczącej w zarządzaniu Programem Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004–2006. Nadzór nad Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu „Bug” Wojewoda Lubelski sprawował rzetelnie i z zachowaniem obowiązujących wymogów prawnych¹⁰.

Ocena ogólna kontrolowanej działalności wynika z ocen częściowych przedstawionych poniżej.

2.2 Oceny częściowe

2.2.1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Stowarzyszenia.

W badanym okresie Stowarzyszenie prowadziło działalność rzetelnie i legalnie, zgodnie z celami określonymi w Statucie i uchwałami Walnego Zgromadzenia. Podejmowało inicjatywy m.in na rzecz: integracji samorządów strony polskiej w Związku Transgranicznym Euroregion „Bug”; wspomaganie i promocji transgranicznych form współpracy; upowszechniania dorobku kulturowego i tradycji społeczności przygranicznych; działań na rzecz ochrony środowiska na obszarze Euroregionu; wspomaganie działań władz regionu zmierzających do tworzenia przejść granicznych; wspierania różnych form współpracy dotyczących edukacji, sportu, turystyki i ochrony zdrowia; wspierania inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy infrastruktury terenów przygranicznych; prowadzenia Biura

⁸ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁹ Charakterystykę tego rodzaju projektów podano na str. 4 Informacji w wykazie skrótów i pojęć specjalistycznych.

¹⁰ Wymogi prawne w tym względzie podano w załączniku nr 2 do Informacji w pkt. 5.1.5. – 5.1.51.

Krajowego Sekretariatu Euroregionu „Bug”. Jednym z działań było pozyskiwanie skuteczne źródeł zagranicznych i krajowych środków na realizację projektów związanych z funkcjonowaniem Euroregionu „Bug”.

Opis ważniejszych wyników kontroli został przedstawiony w pkt. 3.1. Informacji.

2.2.2. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Stowarzyszenia na rzecz pozyskiwania środków finansowych na realizację projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych i krajowych oraz uczestnictwo w przygotowaniu tych projektów.

W latach 2006–2013 (do 31 maja) Stowarzyszenie, zgodnie z celami określonymi w Statucie, uzyskało z 10 źródeł krajowych i zagranicznych środki finansowe w wysokości 18.428 tys. zł na realizację projektów nieinwestycyjnych związanych z funkcjonowaniem Euroregionu „Bug”. Pozyskiwanie środków na rzecz realizacji projektów związanych z funkcjonowaniem Euroregionu „Bug”, Zarząd Stowarzyszenia traktował jako priorytetowy kierunek działalności. Zarząd Stowarzyszenia sporządzał rzetelne sprawozdania z działalności statutowej, które przedkładano Walnemu Zgromadzeniu. Sprawozdania zatwierdzane były przez ten organ bez uwag i zastrzeżeń. Otrzymane środki finansowe na realizację projektów przyczyniły się m.in. do wsparcia istniejącej polsko-białoruskiej i polsko-ukraińskiej sieci współpracy transgranicznej organizacji lokalnych i regionalnych w dziedzinie społecznej, kulturalnej, edukacyjnej i gospodarczej.

Opis ważniejszych wyników kontroli został przedstawiony w pkt. 3.2. Informacji.

2.2.3. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Stowarzyszenie projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych i krajowych oraz wykorzystanie środków publicznych na ich realizację.

W latach 2006–2013 (do 31 maja) Stowarzyszenie rzetelnie zrealizowało 20 projektów nieinwestycyjnych na łączną wartość 15.395 tys. zł, z tego dwa tzw. „parasolowe”¹¹ na sumę 10.945 tys. zł jako Instytucja Wdrażająca realizację Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004–2006. W ramach projektów parasolowych beneficjenci, na podstawie zawartych ze Stowarzyszeniem umów, zrealizowali 118 mikroprojektów z dziedziny m.in. kultury i spraw społecznych; szkoleń i edukacji; spraw gospodarczych i turystyki; wspierania służb ds. bezpieczeństwa, sytuacji kryzysowych i ratownictwa na obszarze przygranicznym. W jednym przypadku Stowarzyszenie zrealizowało projekt o wartości 1. 969 tys. zł jako Operator Programu Wspierania Inicjatyw Transgranicznych w Euroregionie „Bug”, w ramach którego beneficjenci zrealizowali 27 podprojektów. Zakres tematyczny podprojektów dotyczył m.in. poprawy funkcjonowania administracji samorządowej; pobudzania inicjatyw społecznych służących rozwojowi przedsiębiorczości, transferu wiedzy pomiędzy regionami, promowania rozwoju regionalnego i lokalnego, rozwoju systemów komunikacji i wymiany informacji, współpracy dotyczącej turystyki transgranicznej i ekologii, szkoleń dla pracowników samorządowych. W 17 przypadkach Stowarzyszenie zrealizowało projekty jako beneficjent końcowy. Ich zakresy tematyczne były zgodne z celami określonym w jego Statucie. W badanym okresie zewnętrzne instytucje kontrolne¹² przeprowadziły w Stowarzyszeniu 19 kontroli związanych z realizacją projektów nie stwierdzając nieprawidłowości. Również przeprowadzony przez Komisję Europejską

¹¹ Charakterystykę tego rodzaju projektów podano na str. 4 Informacji w wykazie skrótów i pojęć specjalistycznych.

¹² Lubelski Urząd Wojewódzki (14 kontroli), Urząd Kontroli Skarbowej w Lublinie (trzy kontrole), Urząd Marszałkowski w Lublinie (jedna), audytor zewnętrzny (jedna kontrola).

audyt realizacji Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004–2006 nie wykrył żadnych nieprawidłowości w wykorzystaniu środków finansowych¹³.

Kontrola przez NIK umów o dofinansowanie czterech projektów na wartość ogółem 2.674 zł wykazała m.in., że projekty te zrealizowano terminowo, środki finansowe zostały prawidłowo wydatkowane, a planowane wskaźniki osiągnięto w 100%.

Opis ważniejszych wyników kontroli został przedstawiony w pkt. 3.3. Informacji.

2.2.4. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonywanie przez Wojewodę Lubelskiego obowiązków Instytucji Pośredniczącej w zarządzaniu Programem Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004–2006.

Wojewoda Lubelski wykonywał obowiązki Instytucji Pośredniczącej w zarządzaniu ww. Programem Sąsiedztwa rzetelnie i zgodnie z wymogami określonymi przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego jako Instytucję Zarządzającą tym Programem. Przykładem dobrej praktyki było powierzenie Stowarzyszeniu Samorządów Euroregionu „Bug” przez Wojewodę Lubelskiego wykonywanie obowiązków Instytucji Wdrażającej realizację Programu Sąsiedztwa oraz udzielenie przedstawicielom tego Stowarzyszenia upoważnień do dysponowania rachunkiem bieżącym dla tego Programu w ramach Działania 2.2. Przyczyniło to się do usprawnienia realizacji Programu, w szczególności poprzez dokonywanie refundacji poniesionych wydatków na rzecz beneficjentów mikroprojektów. Wojewoda Lubelski zawierał umowy o dofinansowanie projektów z Instytucją Wdrażającą realizację Programu Sąsiedztwa zgodnie z wymogami określonymi przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz prawidłowo monitorował przebieg ich realizacji. Instytucja Pośrednicząca, zgodnie z obowiązującymi procedurami przeprowadziła przed wypłatami końcowymi 10 kontroli wszystkich projektów zrealizowanych przez ww. Stowarzyszenie oraz prowadziła wymagane kontrole dotyczące trwałości zrealizowanych przez beneficjentów mikroprojektów. Komisja Europejska pozytywnie oceniła Wojewodę Lubelskiego jako Instytucję Pośredniczącą w realizacji Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004–2006.

Opis ważniejszych wyników kontroli został przedstawiony w pkt. 3.4. Informacji.

2.2.5. Najwyższa Izba kontroli pozytywnie ocenia sprawowanie przez Wojewodę Lubelskiego nadzoru nad Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu „Bug” oraz prowadzenie kontroli w tej jednostce.

Wojewoda Lubelski, legalnie, tj. zgodnie z przepisami określonymi w ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach¹⁴ realizował uprawnienia nadzoru nad Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu „Bug”. Wojewoda żądał od Stowarzyszenia niezbędnych dokumentów i informacji dotyczących jego funkcjonowania w celu ewentualnego zastosowania przewidzianych w ww. ustawie środków nadzorczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w działalności tego Stowarzyszenia. Nieprawidłowości w działalności Stowarzyszenia nie wystąpiły.

Opis ważniejszych wyników kontroli został przedstawiony w pkt. 3.4. Informacji.

¹³ Dotyczyło 10 projektów zrealizowanych na kwotę 11.971 tys. zł, co stanowiło 77,7% wartości wszystkich projektów zrealizowanych przez Stowarzyszenie w badanym okresie.

¹⁴ Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, ze zm.(dalej: „ustawa Prawo o stowarzyszeniach”).

2.3 Uwagi końcowe

Położenie województwa lubelskiego na wschodniej granicy UE w bezpośrednim sąsiedztwie dwóch państw spoza Unii Europejskiej, tj. Ukrainy i Białorusi sprawia, że Euroregion „Bug” jest jednym z głównych obszarów transferu współpracy pomiędzy regionami po obu stronach granicy i jednocześnie odgrywa rolę w budowaniu zbliżenia społeczności lokalnych, żyjących po dwóch stronach granicy. Szczególna rola w realizacji tych zadań należy do Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug”, które poprzez prowadzenie różnorodnych działań dotyczących inspirowania, wspomaganie i koordynacji transgranicznej samorządów, społeczności lokalnych i władz administracyjnych z obszarów przygranicznych położonych wzdłuż granicy międzypaństwowej na rzece Bug¹⁵ wniosło znaczny wkład w rozwój obszaru przygranicznego Euroregionu „Bug”. Należy podkreślić, że Stowarzyszenie w pełni realizowało w tym względzie cele statutowe, które wynikały m.in. z unormowań współpracy transgranicznej Europejskiej Konwencji Ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, sporządzonej w Madrycie 21 maja 1980 r., do której Rzeczpospolita Polska przystąpiła w marcu 1993 r.¹⁶

Dobłą praktyką i zaletą powierzenia przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Stowarzyszeniu wykonywanie funkcji Instytucji Wdrażającej było m.in.: wykorzystanie wiedzy Stowarzyszenia na temat lokalnych problemów i potrzeb transgranicznych oraz wzmocnienie Euroregionu „Bug” w regionie przygranicznym; szybki proces podejmowania decyzji, sprzyjający terminowej realizacji umów o dofinansowanie mikroprojektów; ożywienie współpracy transgranicznej z państwami sąsiadującymi. Stowarzyszenie posiadało doświadczenie w zarządzaniu środkami pomocowymi, zdobyte w pierwszych latach swojej działalności we wdrażaniu Funduszu Małych Projektów w ramach programu przedakcesyjnego PHARE¹⁷.

W Programie Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007–2013¹⁸, który kontynuował i rozszerzał współpracę na obszarze pogranicza trzech krajów realizowaną poprzez Program Sąsiedztwa¹⁹ założono odmienny niż dotychczas system zarządzania środkami. Euroregionom nie powierzano pełnienia funkcji Instytucji Wdrażających Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007–2013. Musiały one uczestniczyć w konkursach przy składaniu wniosków aplikacyjnych o środki finansowe na realizację projektów.

¹⁵ Różnorodność tych działań i ich efekty przedstawiono w załączniku Nr 4, w formie zestawienia „kalendarium działalności Stowarzyszenia”.

¹⁶ Vide szerzej w załączniku nr 5 (charakterystyka stanu prawnego).

¹⁷ Program utworzony został w 1989 r. w celu wsparcia przemian gospodarczych i ustrojowych w Polsce i na Węgrzech. Jego nazwa jest skrótem od nazwy w języku angielskim - Poland and Hungary Assistance for Reconstructing of their Economies. W trakcie wszystkich edycji tego Programu Stowarzyszenie zakontraktowało 126 projektów.

¹⁸ Vide szerzej w załączniku Nr 2 w pkt. 5.2.6.

¹⁹ Vide szerzej w załączniku Nr 2 w pkt. 4.2.9. – 4.2.10.

3.1 Prowadzenie działalności

3.1.1. W badanym okresie Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” prowadziło działalność zgodnie z postanowieniami Statutu²⁰ uchwalonego w dniu 28 grudnia 1999 r.²¹ przez Walne Zgromadzenie tego Stowarzyszenia²². Statut był zgodny z przepisami ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Działania te dotyczyły m.in. integracji samorządów strony polskiej w Związku Transgranicznym Euroregion „Bug”; wspomaganie i promocji transgranicznych form współpracy; upowszechniania dorobku kulturowego i tradycji społeczności przygranicznych; działań na rzecz ochrony środowiska na obszarze Euroregionu; wspomaganie działań władz regionu zmierzających do tworzenia przejść granicznych; wspierania różnych form współpracy dotyczących edukacji, sportu, turystyki i ochrony zdrowia; wspierania inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy infrastruktury terenów przygranicznych oraz prowadzenia Biura Krajowego Sekretariatu Euroregionu „Bug”. Z działalności Stowarzyszenia, Zarząd tej jednostki sporządzał corocznie szczegółowe informacje, które były przedkładane Walnemu Zgromadzeniu i zatwierdzane przez ten organ bez uwag i zastrzeżeń. Zakres działalności Stowarzyszenia był zgodny z unormowaniami unijnymi dotyczącymi m.in. zasad współpracy społeczności lokalnych i współpracy transgranicznej²³.

3.1.2. Jednym z ważniejszych działań Stowarzyszenia było stałe pozyskiwanie²⁴ z różnych źródeł środków finansowych na realizację projektów związanych z celami statutowymi Stowarzyszenia. Umożliwiło to realizację licznych i różnorodnych projektów związanych z funkcjonowaniem i promowaniem działalności Euroregionu „Bug”²⁵. Np.:

- w czerwcu 2012 r. zrealizowano projekt pn. „Regionalne partnerstwo na rzecz rozwoju”²⁶. Jego podstawowym celem było opracowanie i wdrożenie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie lokalnych pięciu przygranicznych powiatów poprzez zaangażowanie w ten proces pięciu partnerstw lokalnych z udziałem 20 przedsiębiorców, 10 jednostek samorządu terytorialnego, 10 instytucji rynku pracy, 20 organizacji pozarządowych. W ramach wdrożenia strategii wykorzystano portal internetowy, na którym prezentowano wyniki analiz rynku pracy i materiały opracowane podczas seminariów;
- „Gis across the border - wspólna platforma zarządzania przestrzenią w Euroregionie Bug”. Głównym celem projektu jest wspieranie transgranicznych procesów rozwojowych oraz poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej Euroregionu „Bug”. Projekt został zatwierdzony do dofinansowania w wysokości 1.291.545 zł ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Eksperti z Polski, Białorusi i Ukrainy wspólnie stworzył Geoportal Euroregionu „Bug”, który ma przyczynić się do poprawy transgranicznych zdolności do współpracy na poziomie lokalnym i regionalnym w Związku Transgranicznym Euroregion „Bug” oraz na całym pograniczu polsko-białorusko-ukraińskim. Stworzony i uruchomiony Geoportal w dłuższej perspektywie powinien wpłynąć na zwiększenie inwestycji zewnętrznych oraz rozwój turystyki w Euroregionie Bug, a tym samym przyczynić się do przyspieszenia tempa rozwoju społeczno-gospodarczego Euroregionu „Bug”. Dzięki realizacji projektu powstanie wspólny system gromadzenia i udostępniania danych oraz wspólny dokument planistyczny, tj. Zintegrowana koncepcja funkcjonalno – przestrzenna. Projekt jest na etapie uzgodnień międzyresortowych w Białorusi;
- od 1 czerwca 2012 r. Stowarzyszenie realizuje projekt pn. „Czynniki rozwoju euroregionów – wymiana doświadczeń pomiędzy Euroregionem Basilensis, a Euroregionem Bug”²⁷. Głównym celem projektu jest

²⁰ Z uwzględnieniem dokonanych w Statucie zmian.

²¹ Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 września 2001 r.

²² Cele działania Stowarzyszenia oraz jego strukturę organizacyjną przedstawiono w załączniku nr 2 do Informacji w pkt. 5.2.4.

²³ Vide szerzej w załączniku Nr 1 w pkt. 5.1.1. – 5.1.3.

²⁴ Zakres i rezultaty tych działań przedstawiono w pkt. 3.2 Informacji.

²⁵ Vide szerzej w pkt. 3.3 Informacji.

²⁶ W dniu 21 grudnia 2010 r. zawarto umowę z Samorządem Województwa Lubelskiego na realizację projektu sfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego (85%) i środków budżetu państwa (15%). Wartość projektu wyniosła 397.221 zł. Partnerem w projekcie było Chełmskie Stowarzyszenie Rozwoju Społeczno-Gospodarczego CIVIS w Chełmie.

²⁷ Umowa zawarta z ECORYS Polska Sp. z o.o. (operator Programu) na realizację projektu o wartości 576.386 zł. Wysokość dofinansowania ze środków Programu Współpracy Szwajcarsko-Polskiej wynosi 518.747 zł (90%). Pozostałą kwotę stanowi wkład własny Stowarzyszenia. Zakończenie realizacji projektu przewidziano na koniec sierpnia 2013 r.

zwiększenie dynamiki rozwoju Euroregionu „Bug” w oparciu o doświadczenia Euroregionu Basilensis poprzez transfer wiedzy, konsultacje społeczne i wymianę doświadczeń z zakresu współpracy transgranicznej i czynników wpływających na rozwój euroregionów. Projekt skierowany jest do samorządów z terenu województwa lubelskiego mających w perspektywie poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej oraz społeczności lokalnych i partnerów społecznych uczestniczących w konsultacjach społecznych. W lutym 2013 r. w Mirczu odbyło się pierwsze spotkanie w ramach konsultacji społecznych dotyczących powstania nowych przejść granicznych na granicy polsko-ukraińskiej i polsko-białoruskiej. Cykl spotkań konsultacyjnych realizowany jest przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug we współpracy w Gminą Mircze, Gminą Wola Uhruska oraz Powiatem Włodawskim i dotyczy budowy przejść granicznych w miejscowościach Kryłów, Zbereże i Orchówek. Wśród uczestników konsultacji znaleźli się lokalni przedsiębiorcy, sołtysi, przedstawiciele organizacji pozarządowych, lokalnych środowisk naukowych, samorządu oraz straży granicznej. Po zakończeniu konsultacji zostanie opracowany raport zawierający wnioski wynikające ze spotkań oraz badań ankietowych, który wskaże korzyści i zagrożenia wynikające z rozbudowy sieci przejść granicznych dla społeczności lokalnych. W zależności od wyników badań raport może być wykorzystany w przyszłości przez władze lokalne jako dodatkowy argument uzasadniający konieczność budowy przejść granicznych²⁸.

3.1.3. Stowarzyszenie prowadziło stałe działania promocyjne²⁹ dotyczące pozyskiwania nowych członków Stowarzyszenia, których liczba w badanym okresie zwiększyła się 14 i na koniec maja 2013 r. osiągnęła 85. Podejmowano również działania inicjujące nawiązanie przez członków Stowarzyszenia współpracy z samorządami po stronie ukraińskiej i białoruskiej. W badanym okresie 42 samorządy członkowskie zawarły umowy o współpracy z partnerami z Ukrainy i Białorusi. W podpisanych umowach strony zobowiązały się m.in. do wzajemnego wspierania rozwoju handlu, przemysłu, infrastruktury technicznej, gospodarki, a także sprzyjaniu tworzenia wspólnych przedsiębiorstw.

3.1.4. Działania Zarządu skierowane były również na umocnienie pozycji Stowarzyszenia jako lidera działań euroregionalnych na wschodniej granicy Rzeczypospolitej Polskiej stanowiącej zewnętrzną granicę Unii Europejskiej. Stowarzyszenie prowadziło aktywną działalność na rzecz rozwoju i integracji polskich regionów granicznych. Znaczącym wydarzeniem w jego działalności było zorganizowane w Okunince koło Włodawy w czerwcu 2008 r. Forum Polskich Regionów Granicznych. W pracach tego Forum uczestniczyli m.in. przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Władzy Wdrażającej Programy Europejskie oraz przedstawiciele 15 euroregionów. Forum wypracowało wnioski dotyczące funkcjonowania euroregionów, które zostały przedstawione przez Stowarzyszenie do ww. instytucji. W lutym 2011 r. w Kancelarii Prezydenta RP odbyło się spotkanie przedstawicieli stowarzyszeń reprezentujących euroregiony, w tym Euroregionu „Bug”. Podczas spotkania został podpisany List intencyjny dotyczący powołania Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej reprezentującej wspólne interesy polskich stowarzyszeń współtworzących euroregiony. We wrześniu 2012 r. powołano Federację Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Gubinie. W maju 2013 r. Warszawie odbyło się I Walne Zebranie Delegatów Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej na którym wybrano Zarząd Federacji³⁰.

3.1.5. Jedną z istotnych inicjatyw Zarządu Stowarzyszenia było zwrócenie się do Prezydenta RP, Premiera Rządu, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Posłów na Sejm RP z wnioskiem o wprowadzenie ułatwień w przekraczaniu granicy państwowej przez obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, Ukrainy oraz Republiki Białoruś zameldowanych na pobyt stały

²⁸ Inne działania Stowarzyszenia w ramach zrealizowanych projektów (na wybranej próbie) przedstawiono w pkt. 3.3. Informacji.

²⁹ W szczególności na stronie internetowej Stowarzyszenia (www.euroregionbug.pl).

³⁰ Vide szerzej: załącznik Nr 2 do Informacji, pkt 5.2.8.

lub czasowy w miejscowościach pasów małego ruchu granicznego. Wnioskowano o uznanie za pasy małego ruchu granicznego obszarów o szerokości 50 kilometrów położonych po obydwu stronach granicy państwowej, a także o rozważenie możliwości rozszerzenia pasów małego ruchu granicznego na obszar Związku Transgranicznego „Euroregion Bug”.

3.1.6. Czterokrotnie, w badanym okresie, Stowarzyszenie, przy współpracy strony ukraińskiej i białoruskiej, było organizatorem posiedzenia Rady Związku Transgranicznego Euroregionu „Bug”. Przedstawiciele Stowarzyszenia są członkami Komitetu Wykonawczego Europejskiego Stowarzyszenia Regionów Granicznych oraz Podkomisji ds. Współpracy Międzyregionalnej funkcjonującej w ramach Polsko-Białoruskiej Międzyrządowej Komisji Koordynacyjnej ds. Współpracy Transgranicznej.

Szczegółowe działania Stowarzyszenia (w podziale na poszczególne lata badanego okresu) dotyczące m.in. inspirowania wspomaganie i koordynacji działalności samorządów, społeczności lokalnych i władz administracyjnych na rzecz tworzenia warunków dla gospodarczego i społeczno-kulturowego rozwoju obszaru przygranicznego Euroregionu „Bug” przedstawiono w załączniku Nr 4 do Informacji.

3.2 Pozyskiwanie przez Stowarzyszenie środków finansowych na realizację projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych i krajowych oraz uczestnictwo w opracowywaniu tych projektów

3.2.1. Według postanowień Statutu Stowarzyszenia jednostka ta realizuje swoje cele poprzez m.in. pozyskiwanie środków finansowych w ramach zewnętrznych form wsparcia ze źródeł krajowych i zagranicznych. W badanym okresie Stowarzyszenie uzyskiwało informacje o możliwościach pozyskania środków na realizację projektów m.in.: ze stron internetowych instytucji zarządzających programami (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ministerstwo Spraw Zagranicznych); prasy centralnej i regionalnej, a także w trakcie konferencji i seminariów na temat możliwości wykorzystywania przez potencjalnych beneficjentów środków ze źródeł zagranicznych i krajowych związanych z funkcjonowaniem euroregionów. W przypadku, gdy Stowarzyszenie wykonywało obowiązki Instytucji Wdrażającej realizację tzw. „mikroprojektów” („podprojektów”) lub było Operatorem programu, informację na temat potrzeb i oczekiwań potencjalnych beneficjentów pozyskiwano m.in. z ankiet i składanych wniosków aplikacyjnych. Dla członków Stowarzyszenia przeprowadzono szereg szkoleń z zakresu pozyskiwania środków z funduszy unijnych. Podejmowano również działania dotyczące promowania współpracy euroregionalnej w celu zachęcania partnerów z Ukrainy i Białorusi do tworzenia struktur organizacyjnych Euroregionu „Bug” po stronie ukraińskiej i białoruskiej w celu umożliwienia większej absorpcji środków unijnych na obszarze całego Euroregionu.

3.2.2. W latach 2006–2013 (do 31 maja) Stowarzyszenie, zgodnie z celami określonymi w Statucie, uzyskało z 10 źródeł krajowych i zagranicznych środki finansowe w wysokości 18.428 tys. zł na realizację projektów nieinwestycyjnych związanych z funkcjonowaniem Euroregionu „Bug”.

W sporządzanych corocznie sprawozdaniach z działalności Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug”, które były przedkładane Walnemu Zgromadzeniu i zatwierdzane bez uwag przez ten organ, pozyskiwanie środków na realizację projektów związanych z funkcjonowaniem Euroregionu Zarząd Stowarzyszenia traktował jako priorytetowy kierunek statutowej jego działalności. Pozyskane środki finansowe przyczyniały się do wspierania m.in. istniejącej

polsko-białoruskiej i polsko-ukraińskiej sieci współpracy transgranicznej organizacji lokalnych i regionalnych w dziedzinie społecznej, kulturalnej, edukacyjnej i gospodarczej.

Szczegółowe dane na temat źródeł pozyskanych i wykorzystanych przez Stowarzyszenie środków na realizację projektów przedstawiono w załączniku nr 5 do Informacji.

3.3 Realizacja przez Stowarzyszenie projektów współfinansowanych ze źródeł zagranicznych i krajowych oraz prawidłowość wykorzystania środków publicznych na ich realizację

3.3.1. W latach 2006–2013 (do 31 maja) Stowarzyszenie zrealizowało 20 projektów nieinwestycyjnych (tzw. „miękkich”)³¹ na sumę 15.395.284 zł, co stanowiło 94,4% kwoty w zawartych umowach (16.311.795 zł). W latach 2006–2008 zrealizowano 10 projektów o całkowitej wartości 11.971.243 zł (77,7% wszystkich projektów zrealizowanych w okresie objętym kontrolą), a w latach 2009–2013 (do 31 maja) - 10 projektów na sumę 3.424.041 zł (22,3%). Spośród 20 projektów, 13 projektów zrealizowano o wartości do 150 tys. zł (od 13.522 zł do 136.046 zł); pięć - do 400 tys. zł (od 221.537 zł do 364.402 zł); trzy powyżej 1 mln zł (od 1.963.311 zł do 7.226.030 zł).

3.3.2. W latach 2006–2008 w ramach Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004–2006 („Program Sąsiedztwa”), Stowarzyszenie zrealizowało 10 projektów na kwotę 11.971.243 zł. Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego („EFRR”) wyniosło 8.943.652 zł, z rezerw celowych budżetu państwa - 1.268.254 zł, środków własnych beneficjentów mikroprojektów Stowarzyszenia - 1.759.337 zł. Celem Programu Sąsiedztwa było pogłębienie współpracy transgranicznej pomiędzy organizacjami i instytucjami szczebla regionalnego i lokalnego na obszarze Euroregionu „Bug”³². Wojewoda Lubelski wykonujący obowiązki Instytucji Pośredniczącej³³ w zarządzaniu Programem Sąsiedztwa powierzył Stowarzyszeniu realizację tego Programu jako Instytucji Wdrażającej. Mikroprojekty realizowano na podstawie umów o dofinansowanie zawartych przez Stowarzyszenie z beneficjentami. Wydatki dotyczyły następujących działań określonych w ww. Programie:

- Działanie 2.2. – Wsparcie inicjatyw społeczności lokalnej – 10.945.878 zł (dwa projekty, tzw. „parasolowe”),
- Działanie 2.1. - Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego – 221.537 zł (jeden projekt),
- Działanie 3.1. (Pomoc techniczna) – Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola projektów – 618.527 zł (pięć projektów),
- Działanie 3.2. (Pomoc techniczna) – Informacja o programie, promocja i ocena programu – 185.301 zł (dwa projekty).

3.3.3. Stopień realizacji wydatkowanych środków finansowych zaplanowanych w umowach o dofinansowanie projektów wynosił w przypadku: Działania 2.1. - 81%; Działania 2.2. od 90% do 97%; Działania 3.1. od 89% do 97%; Działania 3.2. od 92 do 93%. Nie miało to jednak wpływu na osiągnięcie określonego zakresu rzeczowego projektów. Niepełne wykorzystanie środków finansowych wynikało m.in. z różnicy pomiędzy planowanym, a rzeczywistym budżetem projektów wykonanym przez beneficjentów mikroprojektów oraz z oszczędności powstałych w trakcie

³¹ Charakterystykę tego typu projektów podano w wykazie stosowanych skrótów i pojęć zamieszczonym na str. 4 Informacji.

³² Vide szerzej w załączniku Nr 2 w pkt. 5.2.5.

³³ Szczegóły w tym zakresie przedstawiono w pkt 3.4. Informacji.

wyboru najkorzystniejszych ofert związanych z zakupami towarów i usług. Wszystkie 10 projektów zrealizowano w terminach ustalonych w umowach o dofinansowanie, a zaplanowane wskaźniki osiągnięto w 100%. Tylko w przypadku jednego projektu, termin realizacji wydłużono o dwa miesiące, na podstawie zawartego aneksu do umowy³⁴. Na zakończenie realizacji Programu Sąsiedztwa Stowarzyszenie opracowało folder pt. „Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie „Bug” promujący działalność członków Stowarzyszenia.

3.3.4. W ramach Działania 2.2. zrealizowano 118 (na planowanych 115) mikroprojektów, w tym dotyczących: kultury i spraw społecznych – 46 (39%); szkoleń i edukacji – 26 (22%); spraw gospodarczych i turystyki – 36 (30,5%); wspierania służb ds. bezpieczeństwa, sytuacji kryzysowych i ratownictwa na obszarze przygranicznym – 5 (4,2%), transferów technologii i nauki – 5 (4,2%). W ramach mikroprojektów: Parafia Unicka Kostomłoty zorganizowała spotkanie młodzieży dotyczące poznania kultur pogranicza; Gmina Wierzbica zorganizowała plener malarsko-rzeźbiarski; Wojewódzkie Zrzeszenie Ludowe w Lublinie zorganizowało sportowe igrzyska; Miasto Chełm zorganizowało spotkanie dotyczące rozwoju gospodarczego; Miasto Lublin promowało ośrodki turystyczne w Euroregionie „Bug”; Lubelską Fundacja Odnowy Zabytków utworzyła centrum e-informacji o transgranicznym dziedzictwie kulturowym i turystycznym Polski i Ukrainy; Krasnostawski Dom Kultury zorganizował festiwal kultury „Bug rzeką kultur Polski, Ukrainy i Białorusi”; Automobilklub Chełmski zorganizował konferencję na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego; Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie zorganizował spotkanie dotyczące wymiany doświadczeń z zakresu łagodzenia bezrobocia i jego skutków na obszarze Euroregionu „Bug” w Polsce i na Ukrainie.

3.3.5. W latach 2006–2008 Wydział Zarządzania Funduszami Europejskimi Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego przeprowadził kontrolę 10 wszystkich projektów zrealizowanych przez Stowarzyszenie w ramach Programu Sąsiedztwa. Kontrole zostały przeprowadzone na zakończenie realizacji projektów przed realizacją płatności końcowej zgodnie z zasadami określonymi w Podręczniku procedur. Kontrole nie stwierdziły nieprawidłowości, projekty zostały zrealizowane zgodnie z wnioskami aplikacyjnymi. Wydatki poniesione przez beneficjentów zostały poniesione w okresach kwalifikowalności. Wskaźniki produktu zostały osiągnięte w 100%, a działania informacyjno-promocyjne zostały zrealizowane. W latach 2009–2012 Wydział Certyfikacji i Funduszy Europejskich LUW przeprowadził w Stowarzyszeniu cztery kontrole trwałości mikroprojektów w ramach realizacji Programu Sąsiedztwa. Zespoły kontrolne oceniły m.in., że Stowarzyszenie prawidłowo sporządziło analizę ryzyka mikroprojektów zakończonych w latach 2006–2008. Wizyty monitorujące trwałość mikroprojektów zostały przeprowadzone przez Stowarzyszenie zgodnie z zaplanowanymi terminami. Uwagi dotyczyły kilku przypadków nieterminowego przekazywania przez Stowarzyszenie do Instytucji Pośredniczącej „półrocznych raportów z realizacji wizyt monitorujących trwałość mikroprojektów”.

³⁴ Dotyczy umowy nr IG-2004 PLUB/2.06/3.1/U-3/05 z dnia 6 grudnia 2005 r. na wartość 85.940 zł w ramach Działania 3.1. (Pomoc techniczna) Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola projektu parasolowego.

3.3.6. NIK objęła badaniem realizację przez Stowarzyszenie projektu w ramach Działania 2.1. (Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego). Stwierdzono, że:

- projekt pt. *„Promocja współpracy transgranicznej w Euroregionie Bug”*³⁵ został zrealizowany zgodnie z zawartą z Instytucją Pośredniczącą umową³⁶. Koszt realizacji projektu wyniósł 221.537 zł. Poziom refundacji wydatków kwalifikowalnych wykazanych we wnioskach o płatność był zgodny z umową i wynosił 75%. Ewidencja księgową pozwalała na identyfikację poszczególnych operacji finansowych dotyczących projektu. Wydatki wykazane w ewidencji były ujęte w prawidłowych kwotach. Dokumentację projektu przechowywano zgodnie z wymogami określonymi w umowie. Zakupów usług i dostaw dokonywano w oparciu o zapytania ofertowe i wybór najkorzystniejszej oferty (poniżej progu 14.000 euro). Terminowo sporządzono i przekazano do Instytucji Pośredniczącej wnioski o płatność pośrednią i końcową. Wskaźniki realizacji produktów zakładane dla projektu osiągnięto w 100%. Przeprowadzono cztery konferencje³⁷, na których wygłoszono 19 referatów na temat różnych form działalności i problemów związanych z funkcjonowaniem Euroregionu „Bug”; utworzono w dwóch wersjach językowych stronę internetową dotyczącą przebiegu realizacji projektu; zamieszczono cztery ogłoszenia w prasie lokalnej i regionalnej promujące realizowany projekt; wydano 1000 szt. folderów turystycznych; 1000 szt. informatorów gospodarczych i 700 szt. publikacji naukowej. W czerwcu 2007 r. w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim (w ramach realizacji ww. projektu) odbyła się konferencja pt. *„Horyzonty współpracy transgranicznej”*. Udział w niej wzięli ze strony polskiej przedstawiciele władz rządowych i regionalnych oraz przedstawiciele Euroregionu „Bug” z obszaru Ukrainy i Białorusi. Podczas konferencji zostały przedstawione referaty ukazujące doświadczenia i perspektywy współpracy transgranicznej realizowanej przez samorządy będące członkami Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug”. W listopadzie 2007 r. w Roskoszy k/Białej Podlaskiej odbyła się kolejna konferencja pt. *„Współpraca gospodarczej w Euroregionie Bug”* z udziałem przedstawicieli strony białoruskiej i ukraińskiej, na której wygłoszono sześć referatów na temat osiągnięcia zakresu wymiany gospodarczej w wyniku realizacji wspólnych projektów. W styczniu 2008 r. w Janowie k/Chełma odbyła się ostatnia konferencja zorganizowana przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” w ramach omawianego projektu pt. *„Wspólne bezpieczeństwo jako cel współpracy transgranicznej”*. Zaprezentowane przez uczestników efekty zrealizowanych projektów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej, a także ze środków budżetu państwa, poparte danymi statystycznymi wskazywały, że pozyskiwanie środków na projekty o tematyce poprawy bezpieczeństwa osiągają zamierzone cele. Na obszarach objętych działaniami realizowanych projektów zauważalny był spadek zdarzeń z udziałem nieletnich w szkołach oraz w innych placówkach oświatowych, a także poprawa współpracy administracji publicznej z jednostkami bezpieczeństwa.

3.3.7. W latach 2009–2013 (do 31 maja) Stowarzyszenie zrealizowało 10 projektów o całkowitej wartości 3.424.041 zł. Projekty były dofinansowane z następujących m.in. źródeł: Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) – 2.178.778 zł, Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) – 692.930 zł, środków własnych Stowarzyszenia – 361.392 zł, Ministerstwa Spraw Zagranicznych – 73.512 zł. Projekty te dotyczyły m.in.: pobudzania i rozwoju nowych inicjatyw oraz wspierania polsko-białoruskiej i polsko-ukraińskiej współpracy transgranicznej; działań na rzecz turystyki ekologicznej w Euroregionie Bug; wspierania nadbużańskiej turystyki ekologicznej; podniesienia kompetencji kadr urzędów samorządu terytorialnego; usprawnienia zarządzania w administracji samorządów różnych szczebli w województwie lubelskim.

3.3.8. W lutym 2012 r. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego przeprowadził kontrolę zakończonej realizacji projektu „Regionalne partnerstwo na rzecz rozwoju” dofinansowanego

³⁵ Vide: załącznik Nr 5, poz. I/10.

³⁶ Umowa (Nr IG/2004/PI-UB/2.06/2.1/U-48/07) z dnia 18 lipca 2007 r. została zrealizowana w okresie od 1 marca 2007 r. do 29 lutego 2008 r.

³⁷ Na temat: „Horyzontów współpracy transgranicznej w Euroregionie Bug”, „Zabytków na terenie Euroregionu Bug”, „Współpracy gospodarczej w Euroregionie Bug”, „Wspólnego bezpieczeństwa jako celu współpracy transgranicznej”.

ze środka Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości 337.638 zł. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Przeprowadzony na zlecenie Zarządu Stowarzyszenia w II kwartale 2012 r. audyt zewnętrzny dotyczący m.in. weryfikacji wydatków i ich rozliczeń pięciu projektów na łączną kwotę 2.307.322 zł („ISO 9001 w administracji samorządowej Polski Wschodniej”, „Współpraca europejska na rzecz turystyki ekologicznej w Euroregionie Bug”, „Wspieranie współpracy transgranicznej w ramach euroregionów”, „Program RITA/STP – wizyty studyjne w Polsce 2009–2010”), nie wykazał nieprawidłowości w wydatkowaniu środków finansowych przy realizacji ww. projektów .

3.3.9. NIK objęła badaniem trzy opracowane i zrealizowane przez Stowarzyszenie projekty, tj.:

- „Program wspierania inicjatyw transgranicznych w Euroregionie „Bug”³⁸ („Program”) współfinansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego w wysokości 425.000 euro (85%). 15 września 2009 r. pomiędzy Władzą Wdrażającą Programy Europejskie, a Stowarzyszeniem jako Operatorem zawarto umowę o dofinansowanie ww. projektu na wartość 500.000 euro. Program zrealizowano terminowo, zgodnie z harmonogramem (w okresie od 01.09.2009 r. do 30.04. 2011 r.) Całkowite koszty realizacji Programu wyniosły 495.461 euro (1.969.311 zł - 94,6 %). W trakcie trwania Programu Operator zorganizował cykl pięciu szkoleń z zasad aplikowania, rozliczania, sprawozdawczości i promocji podprojektów. Głównym celem Programu było stymulowanie rozwoju współpracy transgranicznej jednostek samorządu terytorialnego w Euroregionie „Bug” oraz wsparcie regionalnej i transgranicznej wielosektorowej i dwustronnej współpracy dotyczącej projektów partnerskich realizowanych z Ukrainą i Białorusią. Program był skierowany do samorządów i jednostek im podległych z terenu województwa lubelskiego. Beneficjenci mogli realizować różnego rodzaju działania „miękkie” (szkolenia, spotkania, seminaria, festiwale) z udziałem partnera zagranicznego z obwodu wołyńskiego oraz rejonu sokalskiego i żółkiewskiego obwodu lwowskiego na Ukrainie lub obwodu brzeskiego na Białorusi. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, wspólnie z Ministerstwem Finansów i Władzą Wdrażającą Programy Europejskie wyróżniło Program za efektywny system jego zarządzania.

Stowarzyszenie, jako wykonawca powierzonych zadań dotyczących wdrażania realizacji Programu, podpisało umowy o realizację projektów z 27 beneficjentami. Zakres tematyczny projektów dotyczył m.in. tworzenia i wdrażania projektów współpracy transgranicznej mających na celu poprawę funkcjonowania administracji samorządowej oraz pobudzania inicjatyw społecznych służących rozwojowi przedsiębiorczości, transferu wiedzy pomiędzy regionami, promowania rozwoju regionalnego i lokalnego, rozwoju systemów komunikacji i wymiany informacji, współpracy w zakresie turystyki transgranicznej i ekologii, szkoleń dla pracowników samorządowych. Badaniem objęto dziesięć umów dotyczących projektów o wartości całkowitej 259.372 euro (51,8 %). Analiza dokumentów dotyczących dziesięciu projektów (37%) wykazała, że wszystkie zrealizowano zgodnie z zawartymi umowami, tj.: prawidłowo przeprowadzono ocenę formalną i merytoryczną złożonych przez beneficjentów wniosków o dofinansowanie; umowy zawarte przez Stowarzyszenie z beneficjentami zabezpieczały prawidłowe wykorzystanie środków publicznych poprzez złożenie weksli in blanco; projekty zrealizowano w terminach określonych w poszczególnych umowach; wnioski końcowe o refundację poniesionych wydatków i sprawozdania końcowe z realizacji projektów były weryfikowane pod względem formalnym, merytorycznym i finansowym. Przed dokonaniem płatności końcowych pracownicy Stowarzyszenia przeprowadzili u poszczególnych beneficjentów kontrole realizacji projektów. Po zakończeniu realizacji Programu Stowarzyszenie prawidłowo i terminowo dokonało rozliczenia z Władzą Wdrażającą Programy Europejskie.

Zakładane wskaźniki produktu i rezultatu zrealizowano w 100 %, zgodnie z zawartymi umowami. Zorganizowano dwudniową konferencję dotyczącą turystyki ekologicznej oraz wydano 300 przewodników i 2000 pocztówek promujących turystykę ekologiczną Gminy Sułów i Rejonu Maniewiczze; zorganizowano dwa szkolenia i warsztaty w Kraśniku dotyczące współpracy polsko-ukraińskiej z partnerstwem z Miastem Turijsk; zorganizowano festiwal muzyczny oraz cztery wizyty młodzieży w Wisznicach i Czarnawczycach (Białoruś); zorganizowano po cztery szkolenia i spotkania doradcze dla urzędników dotyczące współpracy między Gminą Lublin a Łuckiem (Ukraina); opracowano lokalny plan ochrony środowiska Gminy Siennica Różana; przygotowano i zaprezentowano widowisko historyczne w ramach projektu dotyczącego promocji produktu turystycznego realizowanego przez Miasto Zamość i Miasto Żółkiew (Ukraina); zakupiono teledystrybucyjną stronę internetową w ramach rozwoju systemu komunikacji Międzyrzecza Podlaskiego i Miasta Kamień Koszyrski (Ukraina); wydano 600 egzemplarzy książki promującej zabytki architektury murowanej po stronie polskiej i ukraińskiej w projekcie realizowanym przez Muzeum Zamojskie i Wołyńskie Muzeum Krajoznawcze w Łucku;

³⁸ Vide załącznik Nr 5, poz. III/1.

- „Współpraca europejska na rzecz turystyki ekologicznej w Euroregionie Bug”³⁹. W dniu 14 lipca 2010 r. Stowarzyszenie zawarło umowę o dofinansowanie projektu ze Stowarzyszeniem Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne w Warszawie (jako Operatorem) na wartość 33.730 euro. Kwota dofinansowania wyniosła 30.357 euro (90 %), a kwota wkładu własnego Stowarzyszenia – 3.373 euro (10%). Projekt zrealizowano zgodnie z umową (w okresie od 1.06.2010 r. do 31.12.2010 r.) w wysokości 33.679 euro (136.046 zł, 98,8 %). Wydatki poniesiono zgodnie z harmonogramem zawartym we wniosku aplikacyjnym o dofinansowanie projektu i umową. Z uwagi na nieprzekroczenie kwoty równowartości 14.000 euro, zakupów usług i dostaw dokonywano w oparciu o zapytania ofertowe i wybór najkorzystniejszej ekonomicznie oferty. Terminowo sporządzono i przekazano Operatorowi wnioski o płatność pośrednią i końcową. Kwoty wydatków we wnioskach były zgodne z kwotami zawartymi w fakturach i rachunkach oraz w ewidencji księgowej. Operator nie zgłaszał zastrzeżeń do kwalifikowalności wydatków związanych z realizacją projektu. Prawidłowo stosowano zasady przechowywania dokumentacji projektu.

Osiągnięto wskaźniki postępu rzeczowo-finansowego zakładane dla projektu, tj.: podpisano pięć umów partnerskich na rzecz rozwoju turystyki transgranicznej w Euroregionie „Bug”; opracowano ramowy program działań na rzecz rozwoju turystyki ekologicznej; wygłoszono pięć odczytów na temat rozwoju turystyki; utworzono stronę internetową oraz wydano 650 egzemplarzy publikacji w dwóch wersjach językowych polskiej i rosyjskiej. Stowarzyszenie przestrzegało reguł informowania o projekcie i wymogu jego oznaczenia.

W listopadzie 2010 r. w Chełmie miało miejsce spotkanie podsumowujące efekty projektu „Współpraca Europejska na rzecz turystyki ekologicznej w Euroregionie Bug” W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele wszystkich partnerów projektu (Niemiecko-Białoruskiego Domu, organizacji INTERACT, oraz Agencji Rozwoju Wsi Wołyńskiej), a także instytucji posiadających doświadczenie w realizacji projektów turystycznych – jednostek samorządu terytorialnego (Powiatu Chełmskiego, Włodawskiego, Białskiego, Miasta Chełm i Gminy Hrubieszów), a także Lokalnych Grup Działania „Ziemi Chełmskiej”, Białkopodlaskiej i Hrubieszowskiej. Spotkanie miało na celu podsumowanie dotychczasowych efektów projektu oraz przekazanie dobrych praktyk pomiędzy uczestnikami spotkania;
- „Wsparcie nadbużańskiej turystyki ekologicznej elementem zrównoważonego rozwoju Wschodniej Lubelszczyzny”⁴⁰. 15 grudnia 2008 r. Stowarzyszenie zawarło umowę o dofinansowanie z Ecorys Sp. z o. o. (Operator). Według umowy całkowita wartość projektu została ustalona w wysokości 380.973 zł, w tym kwota dofinansowania – 342.875 zł (90 %), a wkład własny Stowarzyszenia – 38.098 zł (10%).

Głównym celem projektu było wsparcie zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich Wschodniej Lubelszczyzny gospodarstw agroturystycznych z ofertą usług proekologicznych, popularyzacja zdrowego ekologicznego stylu życia, a także wykorzystanie i promocja walorów produkcji proekologicznej żywności regionalnej poprzez zaangażowanie społeczeństwa w zrównoważony rozwój regionu oraz promowanie współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi odpowiedzialnymi za wdrażanie unijnych i państwowych regulacji.

Umowa została zrealizowana terminowo (od 2.01.2009 r. do 30.09.2009 r.) Wydatkowano 347.103 zł (91,1%). Wydatki związane z realizacją projektu zostały poniesione w okresie kwalifikowalności. Przyczyną niezrealizowania pełnej wartości umowy było m.in.; brak udziału w seminarium partnera zagranicznego (z Norwegii), rezygnacja z zapewnionego zakwaterowania dla uczestników szkoleń oraz tańsze opracowanie publikacji. Zakupów usług i dostaw dokonywano w oparciu o zapytania ofertowe i wybór najkorzystniejszej oferty, zgodnie z § 8 umowy (poniżej progu 14.000 euro). Terminowo sporządzono i przekazano Operatorowi wnioski o płatność pośrednią i końcową. Kwoty wydatków we wnioskach były zgodne z kwotami zawartymi w fakturach i rachunkach oraz w ewidencji księgowej. Stowarzyszenie przestrzegało reguł informowania o projekcie i wymogu jego oznaczenia.

Osiągnięto 100 % wskaźników zakładanych dla projektu, tj.: przeprowadzono cztery szkolenia z zakresu agroturystyki adresowane do właścicieli gospodarstw agroturystycznych, osób zainteresowanych taką działalnością oraz przedstawicieli samorządów (w szkoleniach uczestniczyło 80 osób); zorganizowano cztery seminaria nt. „Roli partnerstwa w rozwoju turystyki proekologicznej” oraz trzy imprezy wystawienniczo-promocyjne w Chełmie, Włodawie i Krasnobrodzie; przeprowadzono cztery spotkania w gospodarstwach agroturystycznych, które pozwoliły właścicielom tych gospodarstw zaprezentować swoje proekologiczne usługi i produkty; założono polsko-angielską stronę internetową z bazą danych dotyczącą gospodarstw agroturystycznych na terenie województwa lubelskiego; wydano 1000 szt. „Informatora agroturystycznego” i 1000 szt. „Poradnika agroturystycznego”.

³⁹ Vide załącznik Nr 5, poz. IV/1.

⁴⁰ Vide załącznik Nr 5, poz. IX/1.

3.4 Wykonywanie przez Wojewodę Lubelskiego obowiązków Instytucji Pośredniczącej w zarządzaniu Programem Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC 2004–2006

3.4.1. Wojewoda Lubelski wykonywał obowiązki Instytucji Pośredniczącej zgodnie z postanowieniami porozumienia trójstronnego⁴¹ w sprawie „zarządzania finansowego Programem Sąsiedztwa”, zawartego 4 sierpnia 2005 r. pomiędzy Ministrem Finansów jako Instytucją Płatniczą, a Ministrem Gospodarki i Pracy⁴² jako Instytucją Zarządzającą i Wojewodą Lubelskim (Instytucją Pośredniczącą). Z upoważnienia Wojewody Lubelskiego obowiązki te wykonywały służby Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie⁴³. W LUW prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową, umożliwiającą identyfikację poszczególnych projektów i operacji księgowych związanych z realizacją Programu Sąsiedztwa. Upoważnienie przez Wojewodę Lubelskiego przedstawicieli Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” do dysponowania rachunkiem bankowym Instytucji Pośredniczącej oraz powierzenie Stowarzyszeniu obowiązków i odpowiedzialności za wdrażanie mikroprojektów usprawniło dokonywanie refundacji ponoszonych wydatków na rzecz beneficjentów tych mikroprojektów.

3.4.2. Za dobrą praktykę należy uznać przeprowadzenie w III kw. 2006 r., tj. w początkowym okresie realizacji Programu Sąsiedztwa, audytu wewnętrznego mającego na celu usprawnienie działań odpowiedzialnych służb LUW za wdrażanie i realizację tego Programu. Stwierdzone przez ten audyt uchybienia wynikały w głównej mierze z niespójności zapisów w procedurach określonych w porozumieniu trójstronnym z dnia 4 sierpnia 2005 r. i w Podręczniku procedur Instytucji Pośredniczącej dla Programu Sąsiedztwa. Realizacja rekomendacji audytu wewnętrznego przyczyniła się do doprecyzowania zapisów w Podręczniku procedur. Przeprowadzone w LUW w następnych latach kontrole zewnętrznych instytucji (jedna przez Urząd Kontroli skarbowej w Lublinie i dwie przez Ministerstwo Finansów w ramach Działania 2.2 Programu Sąsiedztwa (dotyczyło realizacji umów o dofinansowanie projektów parasolowych zawartych ze Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu „Bug”)) nie wykazały nieprawidłowości w wydatkowaniu środków finansowych w ramach tego Programu.

3.4.3. Instytucja Pośrednicząca, prawidłowo i terminowo sporządziła i przekazała w maju 2010 r. do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego końcowe sprawozdanie z realizacji Programu Sąsiedztwa w latach 2004–2009. Według tego dokumentu, do dnia 31 grudnia 2008 r. w województwie lubelskim umowami o dofinansowanie w ramach siedmiu działań tego Programu objęto 73 umowy, w tym dwie zawarte ze Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu „Bug” w ramach Działania 2.2. W okresie sprawozdawczym Instytucja Pośrednicząca poświadczyła wnioski o płatność na łączną kwotę 44.585.380 zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w tym w ramach ww. Działania – 8.337.800 zł (18.7%) i w takiej wysokości zostały one zrefundowane beneficjentom projektów⁴⁴. Zgodnie z wymaganiami Podręcznika procedur sporządzono i przekazano Instytucji

⁴¹ Zwane dalej „porozumieniem trójstronnym” z dnia 4 sierpnia 2005 r.

⁴² Od 31 października 2005 Ministerstwo zostało podzielone na: Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, które przejęło funkcję Instytucji Zarządzającej Programem Sąsiedztwa.

⁴³ Od 2006 r. do 3 czerwca 2013 r. (zakończenie kontroli NIK) kolejno: Biuro Zarządzania Funduszami Europejskim; Wydział Zarządzania Funduszami Europejskim; Wydział Certyfikacji i Funduszy Europejskich; Wydział Finansów i Certyfikacji.

⁴⁴ Bez uwzględnienia środków w ramach działań Pomocy technicznej. Szczegóły dotyczące realizacji zawartych pomiędzy Wojewodą Lubelskim, a Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu „Bug” 10 umów o dofinansowanie realizacji projektów przedstawiono w pkt. 3.3. Informacji.

Zarządzającej Programem Sąsiedztwa pięć zestawień nieprawidłowości niepodlegających raportowaniu do Komisji Europejskiej. Nieprawidłowości te nie dotyczyły projektów realizowanych przez Stowarzyszenie Euroregionu „Bug”.

3.4.4. W latach 2006–2008 służby LUW przeprowadził kontrolę 10 (100%) projektów zrealizowanych przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” w ramach Programu Sąsiedztwa. Wszystkie kontrole zostały przeprowadzone zgodnie z wymogami określonymi w Podręczniku procedur. Kontrole te nie stwierdziły nieprawidłowości⁴⁵.

3.4.5. Na podstawie art. 29 ust. 2 pkt f ustawy o NIK, Delegatura NIK w Lublinie zwróciła się do MRR o przekazanie kopii dokumentów dotyczących wyniku audyt Programu Sąsiedztwa przeprowadzonego przez służby Komisji Europejskiej. Z otrzymanych dokumentów wynikało, że pismem z dnia 27 marca 2009 r. Komisja Europejska poinformowała m.in. Stałe Przedstawicielstwo Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej o zakończeniu przez KE audytu dotyczącego m.in. Programu Sąsiedztwa i niewykryciu żadnych nieprawidłowości. W związku z tym nie zachodziła potrzeba dokonywania żadnych korekt finansowych. Decyzją Komisji Europejskiej Program Sąsiedztwa został zamknięty z dniem 15 września 2011 r.

3.4.6. NIK skontrolowała realizację umów o dofinansowanie dwóch projektów⁴⁶. W zawartych ze Stowarzyszeniem umowach zapisano postanowienia zabezpieczające prawidłowe wdrażanie, realizację i rozliczanie projektów (dotyczyły m.in. terminów realizacji, oceny i wyboru do realizacji mikroprojektów, płatności, sprawozdawczości, odzyskiwania kwot nienależnie wypłaconych, kontroli realizacji projektu, przekazywania końcowego rozliczenia, zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy). Projekty zostały zrealizowane terminowo, zgodnie z opracowanym harmonogramem i wymogami określonymi w Podręczniku procedur Instytucji Pośredniczącej. Osiągnięto 100% zaplanowanych wskaźników w ramach zrealizowanych 35 mikroprojektów. Stworzono Zintegrowany System Wdrażania Funduszu Mikroprojektów na terenie Euroregionu „Bug” zapewniający sprawne zarządzanie tym Funduszem w ramach Programu Sąsiedztwa.

3.5 Sprawowanie przez Wojewodę Lubelskiego nadzoru nad Stowarzyszeniem Samorządu Euroregionu „Bug” oraz prowadzenie kontroli.

3.5.1. W badanym okresie, Wojewoda Lubelski, na podstawie przepisów art. 8 ust.5 pkt 1 ustawy Prawo o stowarzyszeniach sprawował nadzór nad działalnością Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug”⁴⁷. Obowiązek ten, poprzez dokonanie odpowiednich zapisów w regulaminie organizacyjnym LUW i w zakresach czynności, powierzono do 31 grudnia 2012 r. pracownikom Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, a od 1 stycznia 2013 r.⁴⁸ – Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli.

3.5.2. Na podstawie art. 25 ww. ustawy służby ww. Wydziałów żądały dwukrotnie od Stowarzyszenia informacji dotyczącej m.in. wyboru składu jego zarządu, w związku z upływem jego kadencji określonej w § 29 Statutu Stowarzyszenia oraz kopię Statutu. Dyrektor Wydziału Spraw

⁴⁵ Szczegółowe ustalenia w tym względzie przedstawiono w pkt. 3.3.5. Informacji.

⁴⁶ W ramach: Działania 2.2. – projekt pn. „Realizacja mikroprojektów jako pogłębianie współpracy społeczności lokalnych Euroregionu „Bug” , zrealizowany w latach 2007–2008 (I kw.) na wartość ogółem 3.122.186 zł, vide załącznik Nr 5, poz. I/8; Działania 3.1. (Pomoc techniczna) – projekt pn. „Zarządzanie Funduszem Mikroprojektów w Euroregionie „Bug” zrealizowany w latach 2007–2008 (do 28 lutego) na wartość 285.174 zł, vide załącznik nr 5, poz. I/5.

⁴⁷ W okresie tym nadzorem było objętych także pięć innych stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego.

⁴⁸ Do czasu zakończenia kontroli, tj. 3 czerwca 2013 r.

Obywatelskich i Cudzoziemców wyraził stanowisko dotyczące rejestracji zmian w Statucie Stowarzyszenia. W działalności Stowarzyszenia nie stwierdzono nieprawidłowości, nie odnotowano również skarg na jego działalność. Przeprowadzone w tej jednostce przez służby LUW kontrole dotyczące realizacji projektów w ramach Programu Sąsiedztwa nie stwierdziły działań niezgodnych z prawem. Wojewoda Lubelski nie korzystał z ewentualnego zastosowania środków nadzorczych określonych m.in. w przepisach art. 28 i 30 ustawy Prawo o stowarzyszeniach⁴⁹.

---

⁴⁹ Vide szerzej: Załącznik nr 1 – Charakterystyka stanu prawnego w pkt. 5.1.5.1.

4.1 Przygotowanie kontroli

4.1.1. Kontrola miała ograniczony zakres podmiotowy (kontrolą objęto tylko dwie jednostki), a zarazem obejmowała badaniem znaczny okres działania tych jednostek (siedem lat i sześć miesięcy). Do tego czasu NIK nie badała funkcjonowania Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” ani pozostałych 15 euroregionów działających na obszarach przygranicznych Polski⁵⁰. Kontrolę planową niekoordynowaną pn. Funkcjonowanie Euroregionu „Bug” poprzedziła szczegółowa analiza problematyki, w której wykorzystano m.in. informacje, sprawozdania i analizy zamieszczone na stronie internetowej ww. Stowarzyszenia. W trybie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy o NIK uzyskano również od Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” informację o źródłach i wysokości pozyskanych środków finansowych na realizację projektów związanych z jego statutową działalnością. Ze względu na objęcie kontrolą przedziałem czasowym, w którym Stowarzyszenie zrealizowało szereg różnych projektów, w programie przedmiotowej kontroli przyjęta została zasada doboru próby do badania na początku jednostkowych kontroli, po przeprowadzeniu szczegółowej analizy ryzyka. Punktem wyjścia było szczegółowe zapoznanie się z wynikami kontroli instytucji zewnętrznych związanych z realizacją przez Stowarzyszenie projektów oraz sprawozdaniami z ich realizacji. Ze względu na pozytywne wyniki tych kontroli, do badania wytypowano sześć, o różnorodnej tematyce, projektów mając na uwadze m.in. realizację głównego celu kontroli, tj. ocenę działań Stowarzyszenia dotyczących tworzenia warunków dla gospodarczego i społeczno-kulturowego rozwoju obszaru przygranicznego Euroregionu „Bug”.

4.1.2. Przeanalizowano również wyniki kontroli NIK przeprowadzonej w Stowarzyszeniu 11 lat temu (w 2002 r.), dwa lata po rozpoczęciu jego działalności. Stwierdzono m.in., że Stowarzyszenie było przygotowane do prawidłowego zarządzania środkami publicznymi przewidzianymi do finansowania małych projektów transgranicznych w ramach Programu Phare 2000. W biurze Stowarzyszenia zapewniono odpowiednią obsadę kadrową, a pracownikom przydzielono zadania i kompetencje zgodnie ze Statutem tej jednostki. Nieprawidłowości dotyczyły m.in. nieustalenia przez Zarząd Stowarzyszenia zasad rachunkowości i oznaczenia ksiąg rachunkowych niezgodnie z zakładowym planem kont; niewyegzekwowania od Związku Transgranicznego Euroregionu Bug przekazania na rzecz Stowarzyszenia składników majątkowych (mebli biurowych i wyposażenia technicznego). Sformułowane w wystąpieniu pokontrolnym pięć wniosków dotyczyły: *zintensyfikowania działań na rzecz dokładniejszego poznania przez przyszłych beneficjentów procedur dotyczących przygotowania, realizacji i rozliczania projektów transgranicznych; ustalenia i wprowadzenia przez Zarząd Stowarzyszenia zasad rachunkowości odpowiadających potrzebom Stowarzyszenia; przestrzegania przyjętych przez kierownika jednostki zasad rachunkowości; wystąpienia do Związku Transgranicznego Euroregionu BUG o przekazanie na rzecz Stowarzyszenia posiadanego wyposażenia biurowego i technicznego; posługiwania się przy zawieraniu transakcji nazwą Stowarzyszenia określoną w rejestrze stowarzyszeń;*

W celu realizacji ww. wniosków Prezes Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” podjął następujące działania⁵¹: przeprowadzono dla beneficjentów trzy szkolenia dotyczące przygotowania, realizacji i rozliczania projektów transgranicznych; Prezes Stowarzyszenia podpisał zarządzenie ustalające zasady rachunkowości obowiązujące w tej jednostce; wykazane uchybienia w księgowaniu dokumentów zostały wyeliminowane poprzez dostosowania ksiąg rachunkowych

⁵⁰ Vide szerzej o zakresie działań euroregionów w załączniku Nr 2 – pkt 5.2.1.

⁵¹ Według pisma z dnia 29 listopada 2002 r. (Nr SS ERBI/36/2002) skierowanego do Dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

do postanowień zakładowego planu kont; wystąpiono do Związku Transgranicznego Euroregionu BUG o przekazanie na rzecz Stowarzyszenia posiadanego wyposażenia biurowego i technicznego; podjęto działania dotyczące uprządkowania nazewnictwa Stowarzyszenia przy dokonywaniu operacji finansowych.

Przeprowadzona w Stowarzyszeniu przez NIK kontrola nie wykazała nieprawidłowości dotyczących ww. spraw. Również kontrole innych zewnętrznych instytucji nie zgłaszały w tym względzie zastrzeżeń.

4.1.3. W ocenach skontrolowanej działalności, zawartych w wystąpieniach pokontrolnych, przyjęto zgodnie z obowiązującymi w NIK procedurami trzystopniową skalę ocen:

- **pozytywna** – gdy nie zostały stwierdzone żadne nieprawidłowości, bądź stwierdzone nieprawidłowości miały tylko charakter formalny, nie powodując negatywnych następstw merytorycznych i finansowych dla kontrolowanej działalności i nie naruszając przepisów prawnych,
- **pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości** – gdy nie zachodziły przesłanki dla wydania oceny pozytywnej lub negatywnej i gdy stwierdzone nieprawidłowości (o charakterze zasadniczym) nie wpłynęły na przekroczenie progu istotności (5% ogólnej kwoty wydatkowanych środków z próby objętej kontrolą),
- **negatywna** – w przypadku, gdy stwierdzone zostaną zasadnicze nieprawidłowości skutkujące wymiarem finansowym i przekraczające próg istotności - 5 % kwoty wydatkowanych środków w odniesieniu do łącznej sumy badanych umów.

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Kontrola została przeprowadzona w okresie od 23 kwietnia do 24 czerwca 2013 r. Wystąpienia pokontrolne zostały skierowane do Wojewody Lubelskiego i Prezesa Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug”. Ze względu na niestwierdzenie nieprawidłowości w tych jednostkach, NIK nie sformułowała wniosków pokontrolnych. Kierownicy ww. jednostek nie zgłosili zastrzeżeń do ocen i uwag zawartych w wystąpieniach pokontrolnych.

5.1. Charakterystyka stanu prawnego

5.1.1. Podstawowe znaczenie dla prawnego unormowania współpracy transgranicznej miało przystąpienie Polski do Europejskiej Konwencji Ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, sporządzonej w Madrycie w dniu 21 maja 1980 r.⁵² Konwencja ta zwana „Madrycką”, w Polsce weszła w życie 19 czerwca 1993 r. Rzeczpospolita Polska złożyła dokumenty ratyfikacyjne do Konwencji w dniu 19 marca 1993 r.⁵³ Każda z umawiających się stron Konwencji zobowiązała się ułatwiać i wspierać współpracę transgraniczną wspólnot i władz terytorialnych podlegających jej właściwości, ze wspólnotami i władzami terytorialnymi podlegającymi właściwości innej umawiającej się strony. Konwencja zdefiniowała współpracę transgraniczną, jako każde wspólnie podjęte działanie mające na celu umocnienie i dalszy rozwój sąsiedzkich kontaktów między wspólnotami i władzami terytorialnymi dwóch lub większej liczby umawiających się stron, jak również zawarcie porozumień i przyjęcie uzgodnień koniecznych do realizacji takich zamierzeń.

5.1.2. Zasady współpracy społeczności lokalnych, w tym ich współpracy międzynarodowej, zostały określone w Europejskiej Karcie Samorządu Terytorialnego, sporządzonej w Strasburgu w dniu 15 października 1985 r.⁵⁴ W artykule 10 tej Karty zagwarantowano prawo społeczności lokalnych do zrzeszania się, a w szczególności do:

- *współpracy z innymi społecznościami lokalnymi oraz zrzeszania się z nimi w granicach określonych prawem oraz w ramach wykonywania swoich uprawnień, w celu realizacji zadań, które stanowią przedmiot ich wspólnego zainteresowania;*
- *przystąpienia do stowarzyszenia w celu ochrony i rozwijania wspólnych interesów oraz prawo do przystąpienia do międzynarodowego stowarzyszenia społeczności lokalnych;*
- *współpracy ze społecznościami innych państw na warunkach przewidzianych prawem.*

5.1.3. Uzasadnienie potrzeby prowadzenia współpracy transgranicznej zawarto w preambule do Europejskiej Karty Regionów Granicznych i Transgranicznych⁵⁵, według której współpraca transgraniczna pomaga w przewyżczeniu skutków położenia terenów przygranicznych na narodowych obrzeżach państw oraz służy poprawie warunków życiowych osiadłej tam ludności. Współpraca instytucji publiczno-prawnych poniżej szczebla ogólnopaństwowego powinna obejmować wszystkie dziedziny życia kulturalnego, społecznego i gospodarczego, a także rozwoju związanej z nimi infrastruktury. Regiony graniczne i transgraniczne stają się tym samym częściami składowymi i pomostami w procesie jednoczenia się Europy służąc współzyciu europejskich społeczeństw i grup mniejszościowych.

5.1.4. Zgodnie z treścią art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁵⁶, gminy mogą tworzyć stowarzyszenia, w tym również z powiatami i województwami, w celu wspierania

⁵² Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 287.

⁵³ Oświadczenie rządowe z dnia 1 kwietnia 1993 r. w sprawie ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Europejskiej konwencji ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, sporządzonej w Madrycie dnia 21 maja 1980 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 288).

⁵⁴ Dz. U. z 1994 r. Nr 124, poz. 607.

⁵⁵ Dokument uchwalony przez Radę Europy 19 listopada 1981 roku został przyjęty przez Polskę w 1995 roku. Nieuznawany za normę prawa międzynarodowego określa jednak kluczowe zagadnienia dotyczące europejskiej współpracy transgranicznej i przygranicznej.

⁵⁶ Dz. U. z 2013, poz. 594 ze zm.

idei samorządu terytorialnego oraz obrony wspólnych interesów. Do stowarzyszenia gmin stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach⁵⁷ (ustawa Prawo o stowarzyszeniach). Zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁵⁸ oraz art. 8b ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa⁵⁹ stowarzyszenia mogą tworzyć także powiaty i województwa. Jednostki samorządu terytorialnego mogą przystępować do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych, na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych⁶⁰.

5.1.5. Stosownie do art. 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach, stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych. Samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności. Władzami stowarzyszenia są: walne zebranie członków i zarząd. Stowarzyszenie obowiązane jest posiadać organ kontroli wewnętrznej (art. 11). Statut stowarzyszenia określa jego nazwę, siedzibę i teren działania, cele i sposoby ich realizacji, sposób nabywania i utraty członkostwa, prawa i obowiązki członków, tryb dokonywania wyboru władz stowarzyszenia i ich kompetencje, sposób reprezentowania stowarzyszenia, zaciąganie zobowiązań, warunki ważności uchwał, zasady ustanawiania składek i sposób uzyskiwania środków finansowych, zasady dokonywania zmian statutu i rozwiązania stowarzyszenia (art. 10 ust.1). Stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego (art. 17 ust.1). Majątek stowarzyszenia powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku stowarzyszenia oraz ofiarności publicznej. Stowarzyszenie może otrzymać dotację, może również prowadzić działalność gospodarczą, a uzyskany dochód służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału pomiędzy jego członków (art. 33-35).

5.1.5.1. Nadzór na działalnością stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego sprawuje wojewoda właściwy ze względu na siedzibę stowarzyszenia (art.8 ust. 5 pkt 1 ustawy Prawo o stowarzyszeniach). Według art. 25 pkt 1 i 3 tejże ustawy organ nadzorujący ma prawo żądać dostarczenia przez zarząd stowarzyszenia, w wyznaczonym terminie, odpisów uchwał walnego zebrania członków oraz żądać od władz stowarzyszenia niezbędnych wyjaśnień. W razie stwierdzenia, że działalność stowarzyszenia jest niezgodna z prawem lub narusza postanowienia statutu w sprawach, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2 omawianej ustawy, organ nadzorujący (art. 28) w zależności od rodzaju i stopnia stwierdzonych nieprawidłowości, może wystąpić o ich usunięcie w określonym terminie, udzielić ostrzeżenia władzom stowarzyszenia, wystąpić do sądu o zastosowania środka określonego w art. 29. Według art. 30 ust. 1 jeżeli stowarzyszenie nie posiada zarządu zdolnego do działań prawnych, sąd na wniosek organu nadzorującego lub z własnej inicjatywy, ustanawia dla niego kuratora.

Według komentarza⁶¹ do art. 8 ustawy Prawo o stowarzyszeniach „*poddanie stowarzyszeń nadzorowi administracyjnemu, a nie w inny sposób określonego podporządkowaniu, posiada swe zakotwiczenie*

⁵⁷ Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze zm.

⁵⁸ Dz. U. z 2013, poz. 595 ze zm.

⁵⁹ Dz. U. z 2013, poz. 596 ze zm.

⁶⁰ Dz. U. Nr 91, poz. 1009 ze zm.

⁶¹ Autor Paweł Sarnecki, źródło: System Informacji Prawnej LEX.

konstytucyjne (art. 58 ust.3). Nadzór bowiem nie jest najdalej idącą formą podporządkowania, nie może na przykład zamieniać się w koordynowanie czy kierowanie działalnością. Nadzór – oprócz zawierającej się w nim kontroli działania – polega raczej na stosowaniu środków zapobiegających naruszaniu prawa przez czynnik podlegający nadzorowi lub na zastosowaniu środków dążących do przywrócenia stanu zgodnego z prawem. Stąd też typowym środkiem nadzoru jest uchylenie aktu lub zawieszenie jego wykonania. Nie zawiera w sobie natomiast uprawnień do bezpośredniego określenia linii postępowania. Jedynym kryterium stosowania środków nadzoru winno być przy tym kryterium legalności. Inne natomiast kryteria (celowość działania, skuteczność, trafność podejmowanych decyzji itd.) nie powinny znajdować zastosowania. Organ realizujący uprawnienia nadzorcze nie ponosi bowiem odpowiedzialności ani prawnej, ani ogólnej za działalność podmiotów podległych temu nadzorowi. Działają one na własny rachunek i własną odpowiedzialność”.

5.1.6. W myśl art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶² środkami publicznymi są środki pochodzące z budżetu UE oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA. W ust. 3 art. 5 ww. ustawy wskazano jakie środki zalicza się do środków europejskich. Z treści art. 9 wynika, że stowarzyszenie nie jest zaliczone do jednostek sektora finansów publicznych. Przy czym, może otrzymać z budżetu państwa dotacje celowe na realizację zadań zleconych na podstawie przepisów art. 127 ust.1 pkt 1 lit. e ustawy o finansach publicznych dotyczących m.in. współfinansowania realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Szczegółowe przepisy dotyczące środków pochodzących z budżetu UE zostały zamieszczone w art. 184-195 i 202-210 ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z art. 184 ust. 1 wydatki związane z realizacją programów finansowanych z funduszy strukturalnych są dokonywane zgodnie z procedurami określonymi w umowie międzynarodowej lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu. Zgodnie z art. 206 ust. 1 tej ustawy szczegółowe warunki dofinansowania projektu określa umowa o dofinansowanie projektu. W ust. 2 art. 206 określono jakie kwestie w szczególności mają być uregulowane w tej umowie. Skutki wykorzystania środków z funduszy strukturalnych niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem obowiązujących procedur lub pobrania ich nienależnie lub w nadmiernej wysokości określono w art. 207 tej ustawy.

5.1.7. Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁶³ „osoby wykonujące w imieniu podmiotu niezaliczanego do sektora finansów publicznych, któremu przekazano do wykorzystania lub dysponowania środki publiczne, czynności związane z wykorzystaniem tych środków lub dysponowaniem tymi środkami” podlegają odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów⁶⁴.

5.1.8. W Stowarzyszeniach obowiązują przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej⁶⁵. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych obowiązują przepisy ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶⁶ z uwzględnieniem przepisów § 2 ust. 2-6 ww. rozporządzenia Ministra Finansów. Stowarzyszenie sporządza roczne sprawozdanie finansowe na dzień kończący rok obrotowy, składające się z bilansu, rachunku wyników i informacji dodatkowej (§ 3 ww. rozporządzenia).

⁶² Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

⁶³ Dz. U. z 2013 r., poz. 168.

⁶⁴ Katalog naruszeń dyscypliny finansów określono w przepisach od art. 5 ust.1 do art. 18c u stawy o odpowiedzialności dyscypliny finansów.

⁶⁵ Dz. U. Nr 137, poz. 1539 ze zm.

⁶⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, ze zm.

5.1.9. Beneficjent realizujący projekt współfinansowany ze środków publicznych jest zobowiązany stosować przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶⁷, w przypadku gdy wymóg jej stosowania wynika z art. 3 ww. ustawy. Ponadto zgodnie z art. 47 ustawy o finansach publicznych powinien przedstawić ofertę wykonania zadania zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy. Umowa o dofinansowanie powinna zawierać zapisy obligujące beneficjenta do przestrzegania w trakcie realizacji projektu zasad uczciwej konkurencji, równego i niedyskryminacyjnego traktowania wykonawców oraz przejrzystości postępowania.

---

⁶⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

5.2. Uwarunkowania organizacyjne i ekonomiczne

5.2.1. W latach 1991–2003 na terenach przygranicznych Polski powstało 16 euroregionów, z tego cztery na granicy zachodniej, siedem na granicy południowej, trzy na wschodniej (w tym Euroregion „BUG”) i dwa na granicy północnej⁶⁸. Według jednej z definicji „euroregion” – to obszar geograficzny, obejmujący przygraniczne części dwu lub więcej państw, które „chcą ze sobą współpracować i koordynować działania społeczności lokalnych w różnych dziedzinach”⁶⁹. Do głównych celów euroregionów należy m.in: wspieranie rozwoju regionalnego, rozwój gospodarki, handlu i turystyki; rozwój infrastruktury technicznej; usprawnianie ruchu granicznego; ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego; współpraca w zapobieganiu i zwalczaniu klęsk żywiołowych oraz katastrof; wymiana kulturalna i opieka nad dziedzictwem kulturowym. Euroregiony charakteryzują się stosunkowo wysokim stopniem instytucjonalizacji, polegającym na ustanowieniu organów i transgranicznych struktur współpracy w postaci rad, sekretariatów, grup roboczych. Mogą one powstać z inicjatywy związków gmin i wówczas mówimy o euroregionie samorządowym, lub być zainicjowane przez organy przedstawicielskie władzy państwowej na szczeblu wojewódzkim. Euroregion nie posiada osobowości prawnej, a zasady jego funkcjonowania określa prawo krajowe każdego członka⁷⁰.

5.2.2. Pomysł utworzenia euroregionu Bug pojawił się po raz pierwszy na konferencji polsko-ukraińskiej zorganizowanej w Kazimierzu Dolnym w maju 1992 r., poświęconej współpracy gospodarczej, funkcjonowaniu samorządów oraz współpracy miast i gmin. Oficjalne utworzenie euroregionu nastąpiło we wrześniu 1995 r. w Łucku na Ukrainie. Wojewodowie: chełmski, lubelski, tarnobrzeski i zamojski oraz ze strony ukraińskiej Przewodniczący Wołyńskiej Administracji Państwowej podpisali porozumienie o utworzeniu Związku Transgranicznego Euroregion BUG. W maju 1998 r. euroregion rozszerzono o białoruski obwód brzeski. Powstał tym samym trójstronny obszar współpracy euroregionalnej. We wrześniu 1999 r. podpisano aneks do ww. porozumienia, w którym stwierdzono, że w wyniku reformy administracyjnej w Polsce prawnym sukcesorem dotychczasowych uczestników strony polskiej w Związku Transgranicznym Euroregion BUG jest nowo powstałe województwo lubelskie. W następstwie tego, gminy, które znalazły się poza obszarem województwa lubelskiego nie uczestniczą we współpracy euroregionalnej realizowanej w ramach Euroregionu „BUG”. Po stronie ukraińskiej w skład euroregionu wchodzi obwód wołyński oraz dwa rejony obwodu lwowskiego (Sokal i Zółkiew), a po stronie białoruskiej obwód brzeski⁷¹.

⁶⁸ Źródło: www.stat.gov.pl

⁶⁹ Źródło: Mały słownik stosunków międzynarodowych, Warszawa 1996.

⁷⁰ Źródło: Rola euroregionów i współpracy transgranicznej w procesie integracji europejskiej (2006), Władysława Jastrzębska Katedra Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych. Uniwersytet Rzeszowski.

⁷¹ Źródło: „Euroregiony na granicach Polski 2007” – j.w.

Poniższa mapa obrazuje obszar działania Euroregionu „Bug”.

Źródło: www.google.pl/mapyeuroregionowwPolsce

5.2.3. W listopadzie 1999 r. podjęto działania zmierzające do utworzenia Stowarzyszenia Samorządów Euroregion „BUG”. Jego założycielami byli: Województwo Lubelskie, Starostwo Powiatowe w Chełmie oraz Gmina Włodawa. Zgodnie z jego Statutem działalność Stowarzyszenia ma być finansowana ze składek członkowskich (samorządów gminnych, powiatowych i województwa) W kwietniu 2000 r. (po rejestracji Stowarzyszenia) odbyło się I Walne Zgromadzenie, podczas którego wybrano Zarząd Stowarzyszenia. We wrześniu 2001 r. Stowarzyszenie wpisane zostało do Rejestru Krajowego Stowarzyszeń, a w kwietniu 2002 r. Sąd Okręgowy w Lublinie wydał postanowienie o jego rejestracji⁷².

5.2.4. Według § 6 Statutu podstawowym celem Stowarzyszenia, jest inspirowanie, wspomaganie i koordynacja współpracy transgranicznej samorządów, społeczności lokalnych i władz administracyjnych z obszarów przygranicznych położonych wzdłuż granicy międzypaństwowej na rzece Bug. W szczególności celem Stowarzyszenia jest:

- integracja samorządów strony polskiej w Związku Transgranicznym Euroregion „BUG”,
- wspomaganie i promocja transgranicznych form współpracy, zwłaszcza w ramach Związku Transgranicznego Euroregion „BUG”,
- prowadzenie Biura Krajowego Sekretariatu Euroregion „BUG”,

⁷² Źródło: www.euroregionbug.pl

- upowszechnianie dorobku kulturowego i tradycji społeczności przygranicznych,
- wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy infrastruktury terenów przygranicznych dotyczących zaopatrzenia w gaz, wodę, budowy dróg i sieci telekomunikacyjnych,
- działanie na rzecz ochrony środowiska na obszarze Euroregionu „BUG”,
- wspomaganie działań władz regionu zmierzających do utworzenia specjalnych stref ekonomicznych w rejonach przygranicznych oraz systemu lokalnych i ponadlokalnych przejść granicznych,
- wspieranie różnych form współpracy dotyczących m.in.: edukacji, sportu, turystyki i ochrony zdrowia.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez (§ 7 Statutu):

- podejmowanie przedsięwzięć gospodarczych i kulturalnych mających znaczenie dla samorządów Euroregionu „BUG”,
- prowadzenie prac informacyjnych, konsultacyjnych i projektowych mających na celu wspólne rozwiązywanie przez samorzdy problemów dotyczących poszczególnych dziedzin działania Euroregionu,
- prowadzenie działalności wydawniczej, szkoleniowej i promocyjnej dotyczącej Euroregionu i jego członków,
- współdziałanie z władzami i instytucjami państwowymi i samorządowymi oraz organizacjami społecznymi polskimi i zagranicznymi,
- aktywne uczestnictwo w opracowaniu i realizacji projektów współfinansowanych przez Unię Europejską,
- pozyskiwanie środków finansowych w ramach zewnętrznych form wsparcia ze źródeł krajowych i zagranicznych.

Organami Stowarzyszenia są: Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia, Zarząd oraz Komisja Rewizyjna. Zarządem Stowarzyszenia kieruje Prezes, a w jego skład wchodzi dwóch Wiceprezesów, Sekretarz, Skarbnik i czterech Członków. Zarząd wykonuje swoje zadania przy pomocy Sekretariatu Stowarzyszenia, którym kieruje Dyrektor. Sekretariat działa w oparciu o regulamin organizacyjny uchwalony przez Zarząd.

Instrumenty finansowe Unii Europejskiej i innych inicjatyw europejskich wspierające współpracę transgraniczną

5.2.5. Największą inicjatywą Unii Europejskiej dotyczącą wspierania współpracy i rozwoju lądowych regionów granicznych w państwach członkowskich Unii Europejskiej był Program INTERREG. Celem Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG finansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego było wspieranie współpracy transgranicznej, międzynarodowej i międzyregionalnej zarówno na zewnętrznych, jak i wewnętrznych granicach Unii. W ramach programu INTERREG funkcjonowały trzy kolejne jego edycje, tj. w latach: 1991–1993 (Program INTERREG I) i 1994–1999 (Program INTERREG II). Program INTERREG III był realizowany w latach 2000–2006. W ramach INTERREG III wydzielono trzy komponenty: A – współpraca transgraniczna, B – współpraca transnarodowa, C – współpraca międzyregionalna. Polska przystąpiła do Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III wraz z wejściem do Unii Europejskiej w 2004 roku. Zastąpił on Fundusz Małych Projektów Phare CBC, który został zakończony w 2003 r. Na okres programowania 2004–2006 Polska otrzymała na jej realizację blisko 221,4 mln euro. W latach 2004–2006 w polskich częściach 14 euroregionów⁷³ zatwierdzono do realizacji łącznie 1581 projektów (w ramach komponentu A – współpraca transgraniczna)⁷⁴.

⁷³ Euroregiony Łyna-Ława i Bałtyk nie realizowały mikroprojektów w ramach tego programu.

⁷⁴ Źródło: „Euroregiony na granicach Polski 2007” Urząd Statystyczny. Wrocław (www.Stat.gov.pl/wroc).

5.2.6. Program współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007–2013 w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa kontynuuje i rozszerza współpracę na obszarze pogranicza trzech krajów, która dotychczas rozwijana była w ramach ww. Programu INTERREG IIIA/TACIS CBC. Program został przygotowany przez wspólną grupę roboczą, która składała się z przedstawicieli władz centralnych i regionalnych trzech krajów zgodnie z *Rozporządzeniem (WE) nr 1638/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. określającego przepisy ogólne w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa*⁷⁵. Rola koordynacyjna została przypisana Ministerstwu Rozwoju Regionalnego jako Wspólnej Instytucji Zarządzającej. Głównym celem programu jest wspieranie transgranicznych procesów rozwojowych, który jest realizowany w ramach trzech priorytetów, tj.: wzrost konkurencyjności obszaru przygranicznego; poprawa jakości życia; współpraca sieciowa oraz inicjatywy społeczności lokalnych. Całkowity budżet programu ze środków UE na lata 2007–2013 to 186,2 mln euro. Przewidywany poziom dofinansowania to 90 % kosztów kwalifikowalnych projektu. Potencjalnymi beneficjentami programu są m.in. instytucje prowadzące działania o charakterze non-profit przyczyniające się do realizacji priorytetów programu, w tym: władze lokalne i regionalne, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, wybrane euroregiony⁷⁶.

5.2.7. Konsekwencją członkostwa Polski w Unii Europejskiej było przystąpienie do Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W październiku 2004 r. polski rząd podpisał dwie umowy, które umożliwiły korzystanie z dodatkowych, obok funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, źródeł bezzwrotnej pomocy zagranicznej: *Memorandum of Understanding wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego* oraz *Memorandum of Understanding wdrażania Norweskiego Mechanizmu Finansowego*. Darczyńcami są trzy kraje Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu: Norwegia, Islandia i Lichtenstein. Oba mechanizmy zostały objęte jednolitymi zasadami i procedurami oraz podlegają jednemu systemowi zarządzania i wdrażania w Polsce⁷⁷. W ramach ww. mechanizmów finansowych na lata 2004–2009 nabory wniosków zostały już zakończone, a przyznana Polsce kwota wyniosła 533,5 mln euro. Funkcję koordynacyjną, jako Krajowy Punkt Konsultacyjny, pełniło Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, natomiast Instytucją Wspomagającą była Władza Wdrażająca Programy Europejskie.

Federacja Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej

5.2.8. W dniach 14-16 września 2012 roku odbyło się XX Forum Polskich Regionów Granicznych w Rzeszowie⁷⁸. Organizatorem Forum było Stowarzyszenie Euroregion Karpacki. Podczas spotkania powołano Federację Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Gubinie. W liście intencyjnym podpisanym przez 15 euroregionów podano że, „przedstawiciele Stowarzyszeń tworzących Euroregiony na granicach Polski, mając na uwadze rozwój partnerskiej współpracy i dialogu społecznego, uwzględniając znaczenie tej współpracy w procesie integracji europejskiej wyrażają wolę: powołania Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej reprezentującej wspólne interesy polskich Stowarzyszeń w celu pogłębienia współpracy na rzecz budowania

⁷⁵ Dz. U. WE L310. 9.11.2006.

⁷⁶ Źródło: „Euroregiony na granicach Polski 2007”, j.w. oraz www.euroregionbug.pl

⁷⁷ Są one dostępne w odpowiednich zakładkach na stronach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego – www.mrr.gov.pl i Władzy Wdrażającej Programy Europejskie – www.wvpe.gov.pl oraz na uruchomionej oddzielnie poświęconej tym funduszom stronie: www.eog.gov.pl

⁷⁸ Źródło informacji: strona internetowa Stowarzyszenia Gmin RP Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr(www.euoregion-snb.pl).

dobrych relacji ze społecznościami państw sąsiedzkich zgodnych z polską racją stanu". Zgodnie ze statutem, celem Federacji Euroregionów będzie reprezentowanie interesów polskich stowarzyszeń-Euroregionów oraz działania promocyjno-informacyjne prowadzone na rzecz Euroregionów i działania na rzecz włączenia Federacji Stowarzyszeń w politykę rozwoju prowadzoną przez władze RP⁷⁹.

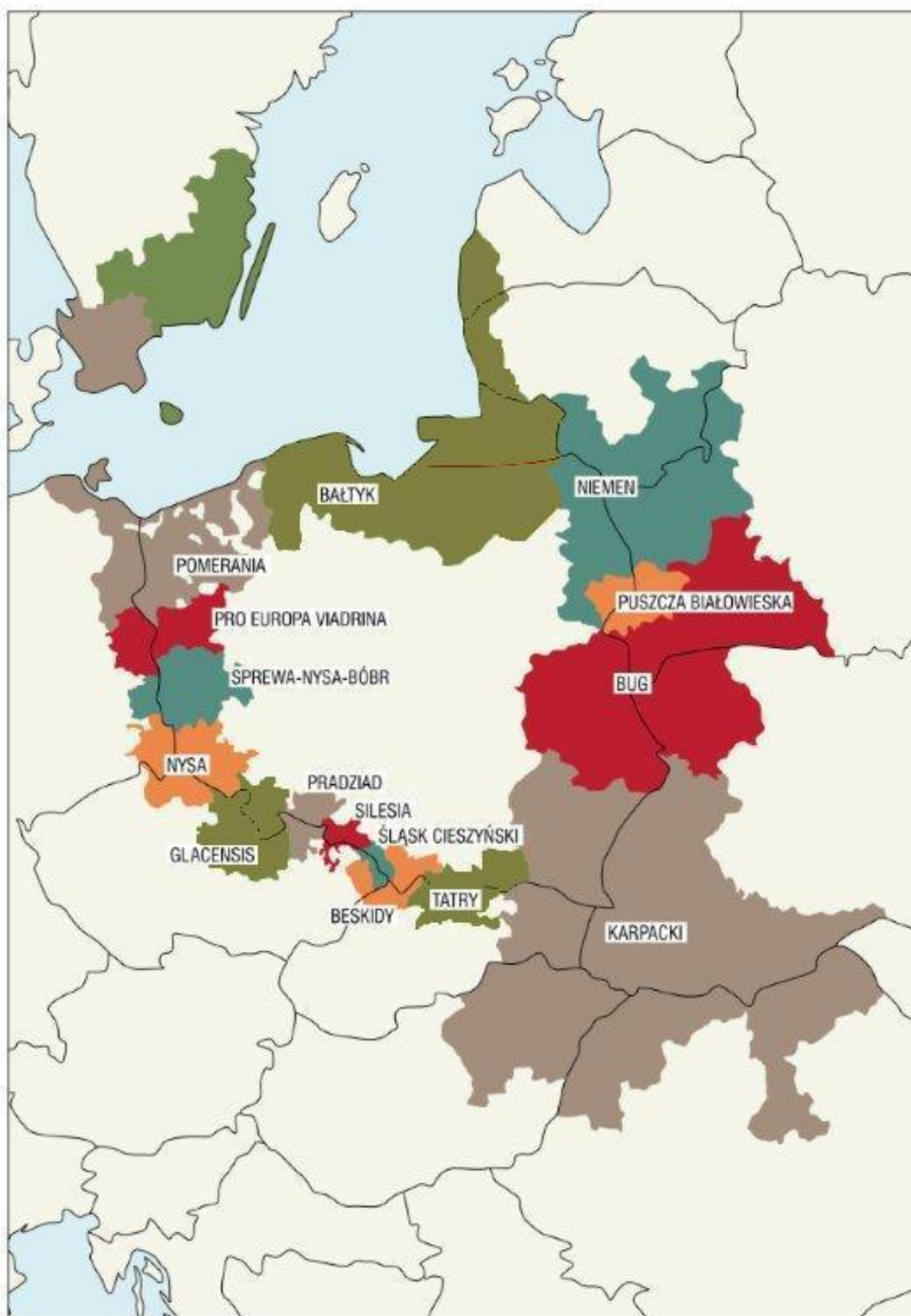
5.2.9. 14 maja 2013 r. w Warszawie odbyło się I Walne Zebranie Delegatów Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej⁸⁰. Na to spotkanie przybyli przedstawiciele wszystkich 15 Euroregionów, inicjatorów powołania ww. Federacji. Wybrano Zarząd Federacji Euroregionów RP. 15 maja 2013 r. w siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych odbyła się konferencja pn. „Współpraca transgraniczna w nowej perspektywie 2014–2020”, zorganizowana przez Federację Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej, podczas której omówiono proces tworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej, korzyści i zagrożenia jakie płyną z tego rodzaju formy współpracy. Ponadto zaakcentowano konieczność wprowadzenia uproszczeń w dostępie do funduszy unijnych, a w przypadku małych projektów do 100 tys. EUR wprowadzenia ryczałtów bez konieczności zbierania faktur i pełnego dokumentowania wydatków.

Poniższa mapka obrazuje obszar działania Euroregionów będących członkami Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej.

⁷⁹ Federacja została zarejestrowana w KRS 30 listopada 2012 r.

⁸⁰ Źródło informacji: strona www.euoregion-snb.pl

Źródło: www.google.pl/mapyeuroregionówwPolsce

5.3. Wykaz skontrolowanych jednostek i osób kierujących tymi jednostkami, a także ocen skontrolowanej działalności zawartych w wystąpieniach pokontrolnych

Lp.	Jednostka skontrolowana	Imię i nazwisko Kierownika jednostki skontrolowanej	Okres objęty kontrolą	Ocena skontrolowanej działalności	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę
1.	Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie	1. Wojciech Żukowski od 7.12.2005 r. do 5.11. 2007 r. 2. Genowefa Tokarska od 29.11.2007 r. do 26.10.2011 r. 3. Jolanta Szołno-Koguc od 12.12.2011 r.	2006–2013 (I półrocze)	pozytywna	Delegatura NIK w Lublinie
2.	Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” w Chełmie	1. Henryk Makarewicz od 16.02. 2005 r. do 17.04.2007 r. 2. Andrzej Pruszkowski od 18.04 2007 r. do 31.05.2011 r. 3. Magdalena Fotek-Kułak od 1.06.2011 r.	2006–2013 (I półrocze)	pozytywna	Delegatura NIK w Lublinie

5.4. Kalendarium działalności Stowarzyszenia⁸¹

Data (dzień, miesiąc)	Rok/Treść
2006	
Styczeń- listopad	Wdrażanie realizacji Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBS 2004–2006 („Program Sąsiedztwa”), tj. dokonywano m.in. oceny formalnej wniosków aplikacyjnych składanych przez beneficjentów mikroprojektów, odbywały się posiedzenia Komisji Oceniających mikroprojekty oraz posiedzenia Wspólnego Podkomitetu Sterującego Programu Sąsiedztwa, który zatwierdzał listę mikroprojektów do dofinansowania oraz podpisywano umowy na ich realizację.
17-18 grudnia	W Janowie koło Chełma odbyło się posiedzenie III Wspólnego Podkomitetu Sterującego dla Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC, którego organizatorem było Stowarzyszenie. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele: Wspólnego Sekretariatu Technicznego dla ww. Programu, Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędów Marszałkowskich Województwa Lubelskiego, Mazowieckiego i Podkarpackiego, przedstawiciele Euroregionu Niemen, Bug, Puszcza Białowieska i Karpaty oraz przedstawiciel Brzeskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego (Białoruś), Mińskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego (Białoruś), Regionalnej Administracji Obwodu Lwowskiego (Ukraina) i Regionalnej Administracji Obwodu Wołyńskiego (Ukraina). III Wspólny Podkomitet Sterujący zatwierdził projekty z II naboru współfinansowanych ze środków EFRR oraz budżetu państwa.
2007	
19 stycznia	W Janowie koło Chełma odbyło się spotkanie przedstawicieli członkowskich samorządów oraz władz Stowarzyszenia. Podczas spotkania została przedstawiona informacja dotycząca bieżącej działalności Sekretariatu Stowarzyszenia, a także omówiono przebieg realizacji Programu Sąsiedztwa oraz zrealizowane w ramach niego projekty.
27 lutego	W Chemie odbyło się uroczyste podpisanie umów o dofinansowanie mikroprojektów z II naboru wniosków w ramach Programu Sąsiedztwa. Była to pierwsza tura podpisania umów pomiędzy Stowarzyszeniem, a samorządami z województwa lubelskiego. Ostatecznie podpisano 20 z 45 umów. Podpisanie pozostałych umów przewidziano w drugiej turze planowanej na marzec 2007 roku.
6 marca	W Chełmie odbyła się kolejna tura podpisywania umów o dofinansowanie mikroprojektów złożonych do Euroregionu w II naborze w ramach Programu Sąsiedztwa. Umowy podpisały między innymi: Chełmski Dom Kultury w Chełmie, Parafia Prawosławna Podwyższenia Krzyża Pańskiego w Horostycie, Parafia Rzymskokatolicka pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża w Żeszczynce, PWSZ w Białej Podlaskiej i wiele innych.
26-27 maja	W Centrum Targowym MTL w Lublinie odbyły się V Targi Turystyczne Lubtour 2007. W czasie targów wystawiono stoisko promocyjne miast Łuck i Brześć, na którym zostały zaprezentowane ich najciekawsze atrakcje turystyczne. Firmy ukraińskie i białoruskie z branży turystycznej przedstawiły oferty wycieczkowe, sanatoryjne, hotelowe, inwestycyjne oraz pamiątki. Przyjazd wystawców i gości z Łucka i Brześcia przygotowany został w związku z realizacją projektu „Program wspierania udziału w imprezach targowych Lublin-Brześć-Łuck. Eurotrójkąt-Targi 2007”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Sąsiedztwa oraz z budżetu państwa. Projekt realizowany był przez Urząd Miasta Lublin we współpracy z Urzędem Miasta Łuck i Brześć.

⁸¹ Opracowano na podstawie sprawozdań rocznych z działalności Zarządu Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” oraz sprawozdań końcowych z realizacji projektów.

15 czerwca	W „Sali Błękitnej” Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie odbyła się konferencja pt. „Horyzonty współpracy transgranicznej” organizowana przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug”, jako jedno z działań realizacji projektu „Promocja współpracy transgranicznej w Euroregionie Bug” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Sąsiedztwa. Udział w niej wzięli m.in. Wojewoda Lubelski, Marszałek Województwa Lubelskiego, Konsul Republiki Białoruś w Białej Podlaskiej, delegaci z Ukrainy, którym przewodniczyła Zastępca Dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Integracji Europejskiej Wołyńskiej Administracji Państwowej, delegaci z Białorusi, którym przewodniczył Zastępca Przewodniczącego Brzeskiego Komitetu Wykonawczego, I Zastępca Komendanta Wojewódzkiej Komendy Policji w Lublinie, Naczelnik Wydziału Prezydyjnego Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej, Dyrektor Wydziału Zarządzania Funduszami Europejskimi Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie, Dyrektor Departamentu Strategii i Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie, a także przedstawiciele samorządów z województwa lubelskiego. Podczas konferencji zostały przedstawione referaty ukazujące doświadczenia perspektywy współpracy transgranicznej realizowane przez samorządy członkowskie Stowarzyszenia.
19 i 25 czerwca	W Chełmie i Białej Podlaskiej odbyły się szkolenia dla beneficjentów mikroprojektów realizujących projekty z drugiego naboru wniosków w ramach Programu Sąsiedztwa. W szkoleniu uczestniczyło 37 przedstawicieli beneficjentów. Podczas szkolenia pracownicy Sekretariat Stowarzyszenia przedstawili szczegółowo zasady wypełniania wniosku o płatność, zasady promocji projektu, kwalifikowalność wydatków oraz wymagania dotyczące kontroli, założenia nowego programu noszącego nazwę Program Współpracy Transgranicznej Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa Polska–Białoruś–Ukraina 2007–2013.
26 sierpnia	Podczas Gminnych Dożynek Czerniejów 2007 odbyło się uroczyste podpisanie Porozumienia o współpracy międzyregionalnej zawartej pomiędzy Gminą Kamień położoną w województwie Lubelskim i Gminą Połapy, położoną w rejonie lubomelskim obwodu wołyńskiego Ukrainy. Uwzględniając wzajemne zainteresowanie w pogłębienie, umocnienie i rozszerzenie ekonomicznej i kulturalnej współpracy w ramach Euroregionu Bug obie gminy wyraziły wolę współpracy w dziedzinach: przemysłu, rolnictwa, handlu, kultury i sztuki, rozwoju turystyki i sportu, samorządu lokalnego, ekologii. Zobowiązały się jednocześnie do wspierania wzajemnego rozwoju handlu, przemysłu infrastruktury technicznej, stwarzania dogodnych warunków dla rozwoju i wspólnej działalności struktur gospodarczych włącznie z organizacją nowych miejsc pracy, wspierania tworzenia wspólnych przedsięwzięć, spółek i innych podmiotów gospodarczych małego i średniego biznesu.
13 września	W sali Consulatatus Zamojskiego Ratusza odbyła się konferencja pt. „Perspektywy rozwoju turystyki w Euroregionie Bug”. Był to kolejny etap projektu „Promocja współpracy transgranicznej w Euroregionie Bug” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Sąsiedztwa, realizowanego przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug”. W konferencji udział wzięli przedstawiciele instytucji zajmujących się turystyką i agroturystyką na terenie Polski, Ukrainy i Białorusi oraz przedstawiciele samorządów z województwa lubelskiego. Konferencja pozwoliła zaprezentować uczestnikom swoje osiągnięcia oraz doświadczenie dotyczące turystyki oraz agroturystyki, a także przedstawić bogactwo architektury swoich narodów.
22 listopada	W Roskoszy k/Białej Podlaskiej odbyła się trzecia z cyklu czterech konferencji organizowanych przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Sąsiedztwa. Konferencja ta nosiła tytuł „Współpraca gospodarcza w Euroregionie Bug”. Podczas spotkania uczestnicy z Polski, Białorusi i Ukrainy przedstawili na własnych przykładach jaki wpływ na gospodarkę ich regionów miała realizacja mikroprojektów. Uczestnicy podkreślili jak ważną rolę odgrywają unijne dofinansowania oraz wymiana handlowa trzech państw w rozwoju gospodarczym ich regionów.

2008	
4 stycznia	<p>W Janowie k/Chełma odbyła się kolejna, a zarazem ostatnia konferencja zorganizowana przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” w ramach realizowanego projektu „Promocja współpracy transgranicznej w Euroregionie Bug” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Sąsiedztwa. Tematem było „Wspólne bezpieczeństwo jako cel współpracy transgranicznej”. W spotkaniu udział wzięli m.in.: Konsul Generalny RP w Brześciu, Konsul Republiki Białoruś w Białej Podlaskiej, Konsul Honorowy Ukrainy w Chełmie, przedstawiciele Zarządu Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” oraz przedstawiciele władz jednostek samorządowych z powiatu chełmskiego. Przedstawiono szereg referatów na temat bezpieczeństwa w Euroregionie Bug oraz osiągnięć w tej dziedzinie. Zaprezentowane przez uczestników efekty zrealizowanych projektów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej, a także ze środków budżetu państwa, poparte danymi statystycznymi pokazują, że pozyskiwanie środków na projekty o tematyce poprawy bezpieczeństwa osiągają zamierzone cele. Na obszarach objętych działaniami realizowanych projektów zauważalny był spadek zdarzeń z udziałem nieletnich w szkołach oraz w innych placówkach oświatowych, a także poprawa współpracy administracji publicznej z jednostkami bezpieczeństwa.</p>
13 marca	<p>W Ratno położonym w obwodzie wołyńskim na Ukrainie odbyło się podpisanie kolejnych porozumień o współpracy międzyregionalnej w ramach Euroregionu Bug pomiędzy pięcioma samorządami z województwa lubelskiego, będącymi Członkami Stowarzyszenia SERB a samorządami z obwodu wołyńskiego na Ukrainie. Porozumienia zawarły:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gmina Goraj (woj. lubelskie) z Gminą Zabłocie (obwód wołyński, Ukraina), • Gmina Hanna (woj. lubelskie) z Miastem Ratno (obwód wołyński, Ukraina), • Gmina Hanna (woj. lubelskie) z Gminą Młynowe (obwód wołyński, Ukraina), • Gmina Jabłoń (woj. lubelskie) z Gminą Zabrody (obwód wołyński, Ukraina), • Gmina Ludwin (woj. lubelskie) z Gminą Zamszany (obwód wołyński, Ukraina), • Gmina Sławatycze (woj. lubelskie) z Gminą Wydranica (obwód wołyński, Ukraina). <p>W ramach współpracy każdy z samorządów zobowiązał się m.in. do wzajemnego wspierania rozwoju handlu, przemysłu, infrastruktury technicznej, stwarzania dogodnych warunków dla rozwoju i wspólnej działalności struktur gospodarczych włącznie z organizacją nowych miejsc pracy, a także sprzyjania w tworzeniu wspólnych przedsiębiorstw, spółek i innych podmiotów gospodarczych małego i średniego biznesu.</p>
4-6 czerwca	<p>W Okunince nad Jeziorem Białym odbyło się organizowane przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” XVII Forum Polskich Regionów Granicznych. W obradach udział wzięli m.in.: podsekretarz stanu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz przedstawiciele 12 Euroregionów. Podczas obrad zostały poruszone tematy związane z problematyką współpracy transgranicznej.</p>
17-18 lipca	<p>W Uhrze k. Chełma odbyło się spotkanie podsumowujące realizację Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Bug oraz promujące Programy Europejskie na lata 2007–2013. W potkaniu udział wzięli: Kierownik Zespołu Ds. Programu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina z Władzy Wdrażającej Programy Europejskie, członkowie Zarządu Stowarzyszenia oraz beneficjenci Mikroprojektów. W jego trakcie zaprezentowano stan wdrażania i wykorzystania środków Funduszu Mikroprojektów w ramach Programu Sąsiedztwa. Podczas konferencji beneficjenci mieli okazję zaprezentować realizowane projekty i nawiązać kontakty partnerskie.</p>

15 grudnia	W Warszawie została podpisana umowa pomiędzy Stowarzyszeniem Samorządów Euroregionu „Bug”, a spółką „ECORYS” na dofinansowanie projektu pt. „Wsparcie nadbużańskiej turystyki ekologicznej elementem zrównoważonego rozwoju Wschodniej Lubelszczyzny”. Projekt współfinansowany był ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego EOG. Głównym celem projektu było wsparcie zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich Wschodniej Lubelszczyzny gospodarstw agroturystycznych z ofertą usług proekologicznych, popularyzacja zdrowego i ekologicznego stylu życia, a także wykorzystanie i promocja walorów produkcji proekologicznej żywności regionalnej poprzez zaangażowanie społeczeństwa w zrównoważony rozwój regionu oraz promowanie współpracy z władzami lokalnymi odpowiedzialnymi za wdrażanie unijnych i państwowych regulacji. Jednym z działań przewidzianych w projekcie było przeprowadzenie szkoleń umożliwiających zdobycie praktycznej wiedzy z zakresu prowadzenia gospodarstw agroturystycznych nastawionych na wsparcie i rozwój rozwiązań ekologicznych, skierowanych do osób prowadzących oraz chętnych do założenia gospodarstwa agroturystycznego, a także pracowników samorządowych.
2009	
10-12 i 24-26 lutego	Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” w ramach realizacji projektu pt. „Wsparcie nadbużańskiej turystyki proekologicznej elementem zrównoważonego rozwoju Wschodniej Lubelszczyzny” zorganizowało w Chełmie i Zamościu dwa bezpłatne szkolenia z zakresu agroturystyki. Uczestniczyło w nich 21 osób zainteresowanych prowadzeniem gospodarstwa agroturystycznego, dziewięć osób prowadzących gospodarstwo agroturystyczne i 10 przedstawicieli jednostek samorządowych. Po zakończeniu każdego ze szkoleń dla grupy uczestników zorganizowane zostały jednodniowe wyjazdy do aktywnie działających gospodarstw agroturystycznych, gdzie odbyły się seminaria pt. „Rola partnerstwa w rozwoju turystyki proekologicznej”.
10-12 marca	W Trzecim z cyklu szkoleń z zakresu agroturystyki zorganizowanym w ramach projektu pt. „Wsparcie nadbużańskiej turystyki ekologicznej elementem zrównoważonego rozwoju Wschodniej Lubelszczyzny” w Białej Podlaskiej uczestniczyło: 13 osób zainteresowanych prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych, czterech właścicieli takich gospodarstw oraz trzech przedstawicieli samorządów lokalnych. Szkolenie zakończyło się seminarium pt. „Rola partnerstwa w rozwoju turystyki proekologicznej” w gospodarstwie w miejscowości Bubel Łukowska. Właścicielka gospodarstwa agroturystycznego podzieliła się doświadczeniem w prowadzeniu „Dworku Łukowskiego”.
4-5 czerwca	Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” brało udział w II Forum Gospodarczym Polska-Ukraina „Współpraca regionów - nowe wyzwania”. Pierwsza część forum odbyła się na Zamku Lubelskim. W spotkaniu wzięło udział ponad 300 uczestników. W pierwszym dniu forum na Zamku Lubelskim funkcjonował Punkt Promocyjny Stowarzyszenia. Podczas drugiego dnia odbyły się dyskusje panelowe poświęcone rolnictwu i przetwórstwu. Przedstawiono prezentację dotyczącą agroturystyki i ekoturystyki w Euroregionie Bug.
7 czerwca	W Okszwie k/Chełma odbyła się impreza wystawiennicza z dziedziny agroturystyki, której organizatorem było Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug”. Wystawa ta była imprezą towarzyszącą Nadbużańskiemu Świętu Pszczoły. W imprezie wzięło udział ponad 20 wystawców, którzy prezentowali regionalne proekologiczne potrawy, ofertę gospodarstw agro i ekoturystycznych, a także lokalną twórczość ludową. Impreza była jednym z działań projektu „Wsparcie nadbużańskiej turystyki ekologicznej elementem zrównoważonego rozwoju Wschodniej Lubelszczyzny” realizowanego dzięki wsparciu udzielonemu przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego, a także ze środków budżetu krajowego w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych.
18 lipca	We Włodawie odbyła się już druga z kolei impreza wystawiennicza z dziedziny agroturystyki, której organizatorem było Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug”. Wystawa ta była imprezą towarzyszącą XIX Międzynarodowemu Festiwalowi Poleskie Lato z Folklorem, organizowanemu przez Włodawski Dom Kultury. Wzięło w niej udział 17 wystawców, którzy zaprezentowali regionalne proekologiczne potrawy, ofertę gospodarstw agro i ekoturystycznych.

8 lipca	W siedzibie Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” odbyło się pierwsze spotkanie informacyjne dla kierownictwa jednostek samorządu terytorialnego inaugurujące projekt „ISO 9001 w administracji samorządowej Polski Wschodniej” realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny. Zebrany przedstawiono informacje o projekcie, tematyce i zakresie zaplanowanych szkoleń i innych działań przygotowujących urzędy administracji samorządowej uczestniczące w projekcie do uzyskania certyfikacji ISO 9001.
26 lipca	Kolejna impreza wystawiennicza z dziedziny agroturystyki odbyła się w Krasnobrodzie, podczas Dni Krasnobrodu. 14 wystawców z regionu Roztocza wzięło udział w konkursach tradycyjnie organizowanych podczas imprez wystawienniczych. Imprezy były jednym z działań projektu „Wsparcie nadbużańskiej turystyki ekologicznej elementem zrównoważonego rozwoju Wschodniej Lubelszczyzny”.
2010	
10-12 lutego	W Brześciu na Białorusi 12 osób - przedstawiciele Euroregionu Bug, administracji, władz lokalnych, organizacji pozarządowych uczestniczyło w Międzynarodowej Konferencji „Perspektywy rozwoju polsko – białorusko – ukraińskiego transgranicznego partnerstwa w ramach Euroregionów”, zorganizowanej przez Fundację Nowa Eurazja w Mińsku oraz Sekretariat Euroregionu Bug strony białoruskiej. Wzięli w niej udział przedstawiciele trzech państw. W ramach konferencji odbyło się podsumowanie dotychczasowych osiągnięć i doświadczeń z realizacji wspólnych projektów. Rozmawiano o perspektywach dalszej współpracy w świetle możliwości pozyskiwania dotacji unijnych na wdrażanie inicjatyw transgranicznych. Podpisano również wiele umów i porozumień partnerskich.
24 lutego	W siedzibie Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” w Chełmie odbyło się podpisanie umów o dofinansowanie podprojektów w ramach „Programu wspierania inicjatyw transgranicznych w Euroregionie Bug”. Do podziału między beneficjentów przeznaczono kwotę 450 000 EUR, wobec czego dofinansowanie mogło otrzymać 26 najwyżej ocenionych podprojektów. Najwięcej przedsięwzięć miało być realizowanych w partnerstwie z Ukrainą.
16 marca	W Chełmie odbyło się szkolenie dla beneficjentów „Programu wspierania inicjatyw transgranicznych w Euroregionie Bug”. Tematyka szkolenia dotyczyła zasad rozliczania podprojektów realizowanych w ramach ww. Programu W szkoleniu wzięło udział ponad 50 osób.
26 marca	W siedzibie Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” miało miejsce uroczyste podpisanie umów partnerskich pomiędzy samorządami z woj. lubelskiego oraz Obwodu Brzeskiego na Białorusi. Ze strony polskiej umowy podpisały: Gmina Międzyrzec Podlaski, Gmina Rejowiec Fabryczny, Gmina Ruda Huta, Gmina Dołhobyczów i Gmina Goraj. Samorządami partnerskimi ze strony białoruskiej były: Gmina Sporowo, Gmina Biełoozirska, Gmina Oltusz i Gmina Hotisław. W poszukiwaniu samorządów partnerskich i nawiązaniu współpracy transgranicznej pośredniczył Sekretariat Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug.
30 czerwca	Pierwszym działaniem w ramach projektu realizowanego od 1 czerwca 2010 r. pn. „Współpraca europejska na rzecz turystyki ekologicznej w Euroregionie Bug” była konferencja inauguracyjna projekt, która odbyła się w Chełmie. Dotyczyła ona współpracy w rozwijaniu turystyki pogranicza polsko - białorusko - ukraińskiego. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele każdego z partnerów, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego i lokalnych samorządów, parków narodowych i krajobrazowych, oraz inne osoby związane z branżą turystyczną regionu. Przedstawiciele partnerów oraz zaproszeni goście mieli okazję odwiedzić Ośrodek Jeździecko - Hodowlany „Żurawiejka” oraz Poleski Szlak Konny, zwiedzić pieszo szlaki turystyczne Poleskiego Parku Narodowego oraz Muzeum PPN w Urszulinie, nadgraniczne miasto Włodawa oraz obrzeża rzeki Bug, tereny turystyczne położone nad Jeziorem Białym k/Włodawy oraz gospodarstwa agroturystyczne położone w regionie.

4-10 lipca	<p>Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” gościło 14 osobową delegację z Białorusi podczas wizyty studyjnej zrealizowanej przy wsparciu ze środków Programu RITA/STP. Wśród gości znaleźli się przedstawiciele władz lokalnych, uczelni i organizacji pozarządowych z terenu Euroregionów Bug, Puszcza Białowieska, Kraina Jezior, Dniepr i Niemen.</p> <p>W programie wizyty znalazło się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówienie zagadnień związanych z polityką transgraniczną Związku Transgranicznego Euroregion Bug i Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug oraz zaprezentowanie dotychczasowych osiągnięć podczas spotkania w siedzibie Stowarzyszenia, • wizyta w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego podczas której zaprezentowane zostały dobre praktyki w ramach programów transgranicznych INTERREG IIIA i Europejskiej Współpracy Terytorialnej, a także doświadczenie Urzędu Marszałkowskiego w dziedzinie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej, • spotkanie z przedstawicielami Fundacji Nowy Staw dyskusja na temat roli organizacji pozarządowych w rozwoju współpracy transgranicznej, • wizyta w krajowych sekretariatach Euroregionu Nysa - Jeleniej Górze, Libercu (Czechy) i Zittau - (Niemcy) podczas których można się było zapoznać ze strukturą, celami i obszarami działań Euroregionu z punktu widzenia poszczególnych państw.
7-8 sierpnia	<p>Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” uczestniczyło w Europejskich Dniach Dobrosąsiedztwa Zbereże – Adamczuki zorganizowanych przez Powiat Włodawski, Gminę Wola Uhruska i Fundację Kultury Duchowej pogranicza z Lublina. To inicjatywa, mająca na celu z jednej strony zbliżenie społeczności przygranicznych, z drugiej zaś promocję inicjatywy utworzenia przejścia granicznego Zbereże – Adamczuki. Celem tym służyło spotkanie transgraniczne, w ramach którego zrealizowano: budowę mostu pontonowego, który niezmotoryzowani posiadacze paszportów mogli przekraczać przez dwa dni obchodów, jak również kilkanaście imprez, w tym: konferencja, spotkania, Transgraniczny Turniej Służb Mundurowych, spływ kajakowy Bugiem, rajd rowerowy, autokarowe wycieczki krajoznawcze, wystawy, piknik nadbużański, projekcje filmowe, Jarmark Nadbużański ze stoiskami, występami zespołów, prezentacjami warsztatowymi, konkurencjami rekreacyjnymi.</p> <p>Na zakończenie obchodów odbyła się dyskusja plenarna na temat „Perspektywy rozwoju społeczno – gospodarczego Powiatu Włodawskiego i Rejonu Szackiego w kontekście planowanego przejścia granicznego Zbereże – Adamczuki”.</p>
21 sierpnia	<p>Stowarzyszenie uczestniczyło w Europejskich Dniach Dobrosąsiedztwa, które po raz drugi odbyły się na wyspie w Kryłowie. To kolejna inicjatywa polsko-ukraińska, której celem było wzajemne poznanie i trwałe zbliżenie społeczności przygranicznych. Organizatorzy – Gmina Mircze, Fundacja Kultury Duchowej Pogranicza, Powiat Hrubieszowski i Rejon Iwaniczne, zapewnili uczestnikom spotkania liczne atrakcje. Z tej okazji został zbudowany most pontonowy łączący polski i ukraiński brzeg Bugu. Uczestnicy posiadający paszport mogli przekroczyć granicę i wziąć udział m.in. w warsztatach teatralnych, pokazach bractwa kozackiego oraz innych atrakcjach przygotowanych po ukraińskiej stronie.</p>
25-27 sierpnia	<p>Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” brało udział w projekcie partnerskim pt. „Tradycje i nowatorstwo w kuchni ludowej na terenie polsko - białoruskiego Polesia i ich wykorzystanie w dziedzinie agro-ekoturystyki” realizowanym na Białorusi przez Instytucję Naukowo - Edukacyjną „Nowa Eurazja”. W wizycie wzięły również udział osoby związane z agro-ekoturystyką z terenów Euroregionu Bug, zaproszone do uczestnictwa w konkursie kulinarnym.</p>
15-17 września	<p>Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug zorganizowało wyjazd studyjny mający na celu zapoznanie się z ofertą turystyczną rejonów przygranicznych ukraińskiej i białoruskiej części Euroregionu Bug. Wyjazd był jednym z działań w ramach projektu pt. „Współpraca europejska na rzecz turystyki ekologicznej w Euroregionie Bug”. W wyjeździe wzięło łącznie udział ponad 30 osób z Polski, Ukrainy i Białorusi. Podczas wizyty na Ukrainie zorganizowana została przez partnerów konferencja z przedstawicielami Szackiego Parku Narodowego oraz władzami lokalnymi. Zorganizowane zostały wyjazdy do okolicznych muzeów, zwiedzanie infrastruktury turystycznej i gospodarstw agroturystycznych. W trakcie wyjazdu na Białorus można było zapoznać się z bogactwem przyrody regionu brzeskiego i ofertą turystyczną oferowaną na terenie rejonu Brzeskiego.</p>

29 października	W Lublinie miało miejsce podpisanie umowy o dofinansowanie podprojektu w ramach „Programu Wspierania Inicjatyw Transgranicznych w Euroregionie Bug „realizowanego przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug”. Podpisanie umowy na realizację podprojektu pt. „Śladami renesansu lubelskiego”- regionalne formy architektury pogranicza polsko-ukraińskiego” realizowanego przez Muzeum Zamojskie w Zamościu było możliwe dzięki oszczędnościom wynikającym z realizacji pozostałych podprojektów oraz braku realizacji podprojektów znajdujących się na liście rezerwowej projektów. Ogólna wartość podprojektu wyniosła 22.754 euro.
10 grudnia	W Lublinie odbyła się konferencja podsumowująca realizowany od maja 2009 roku „Program Wspierania Inicjatyw Transgranicznych w Euroregionie Bug”. Wzięli w niej udział przedstawiciele beneficjentów Programu oraz Doradca ds. Funduszy EOG w Ambasadzie Królestwa Norwegii w Warszawie. Podczas spotkania zaprezentowano efekty wdrażanego Programu oraz założenia, cele i zasady funkcjonowania Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Beneficjenci mieli okazję podzielić się swoimi osiągnięciami i trudnościami, których doświadczyli w czasie realizacji podprojektów, a także wymienić się pomysłami na przyszłe działania służące wzmocnieniu transgranicznej współpracy partnerskiej.
2011	
1 stycznia	Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” rozpoczęło realizację projektu pt. „Regionalne Partnerstwo na rzecz rozwoju”. Partnerem w projekcie zostało wyłonione w trakcie procedury konkursowej Chełmskie Stowarzyszenie Rozwoju Społeczno-Gospodarczego CIVIS. Wartość przyznanego dofinansowania wyniosła 844 550 zł. Projekt realizowano na obszarze województwa lubelskiego. Jego podstawowym celem było opracowanie i wdrożenie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie lokalnym pięciu przygranicznych powiatów poprzez zaangażowanie w ten proces pięciu partnerstw lokalnych z łącznym udziałem 20 przedsiębiorców, 10 jednostek samorządu terytorialnego, 10 instytucji rynku pracy, 20 organizacji pozarządowych, pięciu partnerów społecznych oraz jednego samorządu gospodarczego z pięciu powiatów przygranicznych województwa lubelskiego. Projekt skierowany był do przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji rynku pracy, organizacji pozarządowych, partnerów społecznych, a także jednostek samorządu gospodarczego zlokalizowanych na terenie pięciu przygranicznych powiatów województwie lubelskim.
16-17 maja	Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug oraz Stowarzyszenie CIVIS w Janowie k/Chełma zrealizowały pierwsze z cyklu pięciu seminariów, zaplanowanych w ramach projektu „Regionalne Partnerstwo na rzecz rozwoju” dla Miasta Chełm i Powiatu Chełmskiego. Seminarium było spotkaniem partnerstwa na rzecz rozwoju, zawiązanego w Chełmie 29 marca 2011 roku z ekspertami, zespołem badawczym i gośćmi zainteresowanymi wdrażaniem projektu. Pierwszego dnia spotkania przybliżone zostały teoretyczne założenia strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą, założenia i funkcjonowanie struktur wspomagających proces zarządzania rozwojem regionalnym w Województwie Lubelskim. Omówiono charakterystykę lokalnego rynku pracy w perspektywie zmian. Partnerzy projektu prezentowali uczestnikom portal internetowy z jego funkcjami użytkowymi, wstępną analizę społeczno – gospodarczą obszaru, dla którego organizowane było seminarium, prezentowano założenia ankiet, przyszły kształt i zakres strategii lokalnej.
15-16 czerwca	W Białej Podlaskiej odbyło się drugie z cyklu seminariów realizowanych w ramach projektu „Regionalne Partnerstwo na rzecz rozwoju”. Celem seminarium była wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy jego uczestnikami, służąca zespołowi badawczemu jako pomoc przy opracowywaniu lokalnej strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą dla Powiatu Białskiego i Miasta Biała Podlaska. W seminarium wzięli udział przedstawiciele lokalnego partnerstwa, organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw i środowisk naukowych oraz eksperci i zespół badawczy projektu. Przedstawiono teoretyczne podstawy strategii zarządzania zmianą gospodarczą, założenia i funkcjonowanie struktur wspomagających proces zarządzania rozwojem regionalnym i zmianą gospodarczą w województwie lubelskim, a także instrumenty wspierające rozwój przedsiębiorczości.

4-7 sierpnia	Po raz drugi w Gminie Wola Uhruska zostały zorganizowane Dni Dobrosąsiedztwa. W miejscu planowanego przejścia granicznego Zbereże-Adamczuki utworzono tymczasowe pieszo-rowerowe przejście graniczne przez most pontonowy na Bugu. Dzięki niemu tysiące osób za okazaniem paszportu mogły odwiedzić malownicze tereny rejonu szackiego na Ukrainie. Otwarcie przejścia granicznego towarzyszyły liczne atrakcje i imprezy, m.in.: Bieg „Polesie”, spływ kajakowy Bugiem, rajd rowerowy, zawody wędkarskie, turniej piłki nożnej służb mundurowych. 6 sierpnia w Woli Uhruskiej odbyła się międzynarodowa konferencja „Nasze Polesie, Nasz Bug”, w której do grona prelegentów zaproszono przedstawiciela Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug. Tego dnia w miejscowości Adamczuki zorganizowano festyn kulturalno-rekreacyjny przeznaczony dla uczestników z Polski i Ukrainy. 7 sierpnia w Zbereżu miało miejsce spotkanie przedstawicieli władz rejonu szackiego i władz samorządowych powiatu włodawskiego. Imprezie towarzyszył Jarmark Nadbużański, na którym lokalni artyści, organizacje i stowarzyszenia, mogli zaprezentować swój dorobek.
2012	
25 stycznia	W Lublinie miało miejsce spotkanie noworoczne Członków Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug. W spotkaniu wzięli udział m.in: Wicemarszałek Województwa Lubelskiego, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, oraz przedstawiciele samorządów członkowskich. Celem spotkania było podsumowanie minionego roku działalności stowarzyszenia głównie poprzez pryzmat realizowanych oraz złożonych do oceny projektów w ramach m. in. Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2007–2013, Polsko – Szwajcarskiego Programu Współpracy oraz Programu Norweskiego. Ważnym elementem spotkania było określenie roli i zadań stowarzyszenia nie tylko na kolejny rok, ale przede wszystkim wychodzących naprzeciw nowemu okresowi programowania. W dalszej części spotkania przedstawiono nowe wyzwania, wynikające z polityki UE 2020, którym Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” jako instytucja wiodąca w obszarze współpracy transgranicznej będzie musiało sprostać w niedalekiej przyszłości.
13 lutego	W Warszawie w Kancelarii Prezydenta RP odbyło się spotkanie przedstawicieli stowarzyszeń reprezentujących strony polskie euroregionów z przedstawicielami Kancelarii. Prowadził je Prezes Konwentu Stowarzyszenia Gmin RP Euroregionu „Sprewa-Nysa-Bóbr”. Podczas spotkania podpisany został List intencyjny dotyczący powołania Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej reprezentującej wspólne interesy polskich Stowarzyszeń Współtworzących euroregiony. Ze strony Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” list intencyjny podpisała jego Prezes. Kancelaria Prezydenta zadeklarowała wsparcie i aktywne uczestnictwo w dalszych pracach związanych z zacieśnianiem euroregionalnej współpracy.
20-21 czerwca	W Tomaszowce na Białorusi delegacja Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug” uczestniczyła w seminarium zorganizowanym przez Brzeskie Transgraniczne Centrum Informacyjne pt.: „Strategia wspólnych działań w programach i projektach współpracy transgranicznej oraz rozwój pozytywnego wizerunku Związku Transgranicznego Euroregion Bug”. W seminarium wzięli udział przedstawiciele sekretariatów Euroregionu Bug z Polski, Ukrainy i Białorusi, przedstawiciele władz, mediów, izb gospodarczych i organizacji społecznych z obszarów przygranicznych. Podczas wystąpień zaprezentowana została dotychczasowa działalność projektowa stron Związku Transgranicznego i możliwości płynące z nowych programów transgranicznych. Ważną częścią obrad było omówienie propozycji „Strategii wspólnych działań”.
24 czerwca	Po dwóch stronach granicy polsko-ukraińskiej, w gminie Mircze i w rejonie Iwanicze na Ukrainie odbyły się Europejskie Dni Dobrosąsiedztwa Kryłów-Krecziv. Impreza ta towarzyszyła Mistrzostwom Europy w Piłce Nożnej, nawiązywała do EURO 2012 dodatkowymi elementami programu, w którym znalazły się mecze polskich i ukraińskich samorządowców w Kryłowie i drużyn młodzieżowych w Kreczowie, a także pokazy sztuczek i trików piłkarskich. Na czas imprez zbudowano most pontonowy łączący polski i ukraiński brzeg Bugu oraz uruchomiono tymczasowe przejście graniczne, aby umożliwić uczestnikom udział w atrakcjach przygotowanych po obu stronach granicy.

9-13 lipca	W ramach projektu Międzynarodowej Pomocy Technicznej „Efektywne wykorzystanie energii: rozwiązujemy problemy wspólnie”, ukierunkowanego na wzmocnienie partnerstwa między samorządami lokalnymi i dotyczącego skutecznego wykorzystania energii w rolniczych regionach Białorusi odbyła się wizyta informacyjna w Polsce. Jej organizatorem było Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug. W wizycie wzięła udział 10-osobowa grupa, złożona z przedstawicieli białoruskich samorządów, organizacji lokalnych, instytucji społecznych oraz ekspertów organizacji niekomercyjnych, tj. osób odpowiedzialnych za wykorzystanie energii na poziomie lokalnym i zainteresowanych wprowadzaniem rozwiązań ekologicznych. Celem wizyty było przekazanie polskich doświadczeń partnerstwa wielosektorowego w dziedzinie zarządzania zasobami energetycznymi na poziomie lokalnym. Uczestnicy zapoznali się z polskimi doświadczeniami z zakresu funkcjonowania partnerstw w obszarze pozyskiwania środków i realizacji projektów skierowanych na zwiększenie lokalnej skuteczności energetycznej, a także z przykładami zrealizowanych już przedsięwzięć.
6-7 września	W rejonie brzeskim na Białorusi odbyło się Międzynarodowe Forum Partnerstwa w ramach projektu Pomocy Technicznej „Promocja Rozwoju Regionalnego w ramach Euroregionu Bug”. Celem spotkania było rozpowszechnienie najlepszych praktyk dotyczących współpracy transgranicznej, służących rozwiązywaniu problemów gospodarczych i społecznych na poziomie lokalnym. Uczestniczyli w nim przedstawiciele Sekretariatów Związku Transgranicznego Euroregion Bug z Polski, Ukrainy i Białorusi, władze, organizacje lokalne, media. Ze strony polskiej udział wzięli przedstawiciele samorządów członkowskich Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug oraz pracownicy Stowarzyszenia. W trakcie forum informowano o możliwościach finansowania współpracy transgranicznej, omawiano propozycje wspólnych projektów, dyskutowano na temat przyszłości i kierunków współpracy polsko-białorusko-ukraińskiej. Spotkanie było też okazją do podpisania nowych umów o współpracy.
8-12 października	W pięciu miejscowościach Obwodu Lwowskiego (Stryj, Jaworów, Kamenko-Buśka, Brody i Sambir) odbyła się II tura warsztatów i konsultacji w ramach projektu: „Wzmocnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego poprzez współpracę administracji publicznej i społeczności lokalnych Obwodu Lwowskiego”. Pierwszy cykl miał miejsce w sierpniu br. i obejmował spotkania z beneficjentami w miejscowościach: Mikołajów, Staryj Sambir, Mostiska, Lwów, Sokal. Celem warsztatów było przygotowanie uczestników do samodzielnego aplikowania o środki. Tematyka obejmowała zagadnienia dotyczące strategicznego planowania rozwoju lokalnego, propozycji sporządzania wniosków o dofinansowanie w ramach Programów Rozwoju Regionalnego w Obwodzie Lwowskim oraz uzupełniania i jakościowego wykonania aktualnie złożonych wniosków.
22-24 listopada	Miała miejsce wizyta partnerska przedstawicieli Regio Basiliensis (Szwajcaria) w ramach wspólnie realizowanego projektu pt. „Czynniki rozwoju euroregionów - wymiana doświadczeń pomiędzy Euroregionem Basiliensis i Euroregionem Bug”. Szwajcarscy partnerzy mieli okazję spotkać się m. in. z Członkami Stowarzyszenia i Sekretariatem Euroregionu Bug strony ukraińskiej. Przedstawiciele Regio Basiliensis spotkali się z władzami Województwa Lubelskiego - Członka Stowarzyszenia. Następne spotkanie odbyło się w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie. Goście mogli się zapoznać m. in. z ważniejszymi projektami międzynarodowymi realizowanymi na szczeblu regionalnym i kluczowymi kierunkami rozwoju regionu. 23 listopada w Chełmie odbyło się główne spotkanie, w którym udział wzięli m. in. przedstawiciele sekretariatu strony ukraińskiej Euroregionu Bug, Członkowie Zarządu i pracownicy Sekretariatu Stowarzyszenia, partnerzy ukraińscy Stowarzyszenia. Przedstawiciele Partnera Projektu mogli zapoznać się z uwarunkowaniami euroregionu działającego na pograniczu polsko - ukraińsko - białoruskim przez teren którego przebiega jednocześnie zewnętrzna granica Unii Europejskiej.

29 listopada	We Lwowie odbyła się konferencja podsumowująca realizację przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” w partnerstwie z Organizacją Społeczną „Europejski Dialog” (Lwów) i Stowarzyszeniem „Centrum Współpracy Polska-Wschód” z siedzibą w Lublinie projektu pt. „Wzmocnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego poprzez współpracę administracji publicznej i społeczności lokalnych Obwodu Lwowskiego”. Projekt skierowany był do przedstawicieli samorządów i organizacji pozarządowych obwodu lwowskiego na Ukrainie. Jego celem było przekazanie polskich doświadczeń dotyczących rozwoju lokalnego i regionalnego oraz nowoczesnego zarządzania administracją publiczną, zwiększenie efektywności strategii rozwoju regionalnego w obwodzie Lwowskim, przekazanie podczas wizyty studyjnej w Polsce standardów Unii Europejskiej dotyczących planowania, tworzenia i wdrażania polityk rozwoju regionalnego za pośrednictwem polskiego doświadczenia w realizacji strategii rozwoju, wzrost wiedzy z zakresu planowania strategicznego, zarządzania projektami i wzrost zaangażowania społeczności lokalnych w przygotowanie projektów w ramach strategii rozwoju.
2013	
21-23 stycznia	Przedstawiciele Stowarzyszenia samorządów Euroregionu Bug uczestniczyli w wyjeździe do Bazylei w ramach projektu pt. „Czynniki rozwoju euroregionów - wymiana doświadczeń pomiędzy Euroregionem Basiliensis i Euroregionem Bug”. Wyjazd ten odbył się w ramach działania pt. „Spotkania partnerskie w Szwajcarii”. W ramach spotkania zorganizowana została konferencja w siedzibie Izby Handlowej w Miluzie (Francja). Wzięli w niej udział przedstawiciele Regio Basiliensis - partnera projektu, oraz instytucji współpracujących z Regio Basiliensis w ramach Trójnarodowego Obszaru Metropolitalnego Górnego Renu (Tri-national Metropolitan Region of the Upper Rhine). Poszczególne wystąpienia dotyczyły zasad funkcjonowania i współpracy w ramach Trójnarodowego Obszaru, międzynarodowego systemu edukacyjnego i sieci współpracy wyższych uczelni, współpracy transgranicznej i międzynarodowej na przykładzie projektów z dziedziny turystyki i gospodarki.
25 lutego	W Mirczu odbyło się pierwsze spotkanie w ramach konsultacji społecznych dotyczących powstania nowych przejść granicznych na granicy polsko-ukraińskiej i polsko-białoruskiej. Cykl spotkań konsultacyjnych realizowany jest przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug we współpracy w Gminą Mircze, Gminą Wola Uhruska oraz Powiatem Włodawskim i dotyczy budowy przejść granicznych w miejscowościach Kryłów, Zbereże i Orchówek. Wśród uczestników konsultacji znaleźli się lokalni przedsiębiorcy, sołtysi, przedstawiciele organizacji pozarządowych, lokalnych środowisk naukowych, samorządu oraz straży granicznej. Spotkanie miało formę warsztatów i odnosiło się do perspektywy powstania przejścia granicznego w Kryłowie. Konsultacje umożliwiły uzyskanie opinii mieszkańców miejscowości przygranicznych w sprawie powstawania nowych przejść granicznych za pomocą różnorodnych narzędzi (spotkania konsultacyjne, badania ankietowe itp.).
16-20 marca	Przedstawiciele samorządów Lubelszczyzny - członków Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Bug - wzięli udział w wyjeździe studyjnym do Bazylei. Wizyta 30-osobowej grupy w Regio Basiliensis w Szwajcarii była kolejnym działaniem projektu „Czynniki rozwoju euroregionów - wymiana doświadczeń pomiędzy Euroregionem Basiliensis i Euroregionem Bug”. Podczas pobytu odbyło się seminarium z zakresu gospodarki, turystyki i współpracy z partnerami, dyskusja połączona z wymianą doświadczeń na temat współpracy transgranicznej oraz wyjazd do miejsc w okolicy Dreiländereck (przy styku granic Szwajcarii, Niemiec i Francji), które mają szczególne znaczenie dla rozwoju współpracy transgranicznej. Projekt realizowany jest przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug w partnerstwie z Regio Basiliensis w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Głównym jego celem jest transfer wiedzy z zakresu zarządzania terytorialnego, komunikacji społecznej prowadzonej przez jst z regionów wysoko rozwiniętych na teren Lubelszczyzny.
14 maja	Odbyło się I Walne Zebranie Delegatów Federacji Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej, w którym uczestniczyli przedstawiciele Stowarzyszenia.

5.5. Wykaz zrealizowanych w latach 2006–2013 (do 31 maja) przez Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug” projektów

Lp.	Przeznaczenie (pełna nazwa programu, projektu lub zadania)	Data rozpoczęcia realizacji projektu (zadania) wg umowy/ data faktycznego rozpoczęcia projektu (zadania)	Data rzeczowego zakończenia projektu (zadania) wg umowy/ Data faktycznego zakończenia projektu (zadania)	Data finansowego zakończenia projektu (zadania) wg umowy/Data faktycznego finansowego zakończenia projektu (zadania)	całkowity koszt projektu w (zł) w tym kwota środków własnych (%) wg umowy	zxWykorzystanie środków w (w % i w zł)
1	2	3	4	5	6	7
I. Lubelski Urząd Wojewódzki – Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIIA/ Tacis CBC 2004–2006 (dofinansowanie ze środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – „EFRR”)						
1.	Działania 3.1 – Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola projektu parasolowego	01.06.2005/ 01.06.2005	31.03.2006/ 31.03.2006	31.05.2006/ 31.05.2006	85 940 – 100%, w tym: 64 455 – 75% środki z EFRR, 21 485 – 25% z budżetu państwa	76 521 – 89,0% w tym: 57 391 – 9,0% środki z EFRR, 19 130 – 89,0% z budżetu państwa
2.	Działania 3.1 – Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola projektu parasolowego	02.01.2006/ 02.01.2006	31.12.2006/ 31.12.2006	28.02.2007/ 28.02.2007	119 856 – 100% w tym: 89 892 – 75% środki z EFRR, 29 964 – 25% z budżetu państwa	111 009 – 92,6% w tym: 83 257 – 92,6% środki z EFRR 27 075 – 90,4% z budżetu państwa, 677 – wkład własny
3.	Działania 3.1 – Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola projektu parasolowego	01.01.2006/ 01.01.2006	31.12.2006/ 31.12.2006	28.02.2007/ 28.02.2007	9 700 – 100% w tym: 7 275 – 75% środki z EFRR, 2 425 – 25% z budżetu państwa	8 694 – 89,6% w tym: 6 521 – 89,6% środki z EFRR, 2 173 – 89,6 % z budżetu państwa
4.	Działanie 3.2 – Informacja o programie, promocja i ocena programu	01.01.2007/ 01.01.2007	31.12.2007/ 31.12.2007	28.02.2008/ 28.02.2008	134 425 – 100% w tym: 100 818 – 75% środki z EFRR, 33 606 – 25% z budżetu państwa	124 314 – 92,5% w tym: 93 236 – 92,5% środki z EFRR, 31 078 – 92,5% z budżetu państwa
5.	Działania 3.1 – Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola projektu parasolowego	01.01.2007/ 01.01.2007	31.12.2007/ 31.12.2007	28.02.2008/ 28.02.2008	307 614 – 100% w tym: 230 711 – 75% środki z EFRR, 76 903 – 25% z budżetu państwa	285 174 – 92,7% w tym: 213 881 – 92,7% środki z EFRR 71 293 – 92,7% z budżetu państwa
6.	Działania 3.1 – Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola projektu parasolowego	01.01.2008/ 01.01.2008	31.07.2008/ 31.07.2008	29.09.2008/ 29.09.2008	141 197 – 100% w tym: 105 897 – 75% środki z EFRR, 35 299 – 25% z budżetu państwa	137 129 – 97,1% w tym: 102 847 – 97,1% środki z EFRR, 34 282 – 97,1% z budżetu państwa

7.	Działanie 3.2 – Informacja o programie, promocja i ocena programu	01.01.2008/ 01.01.2008	31.07.2008/ 31.07.2008	29.09.2008/ 29.09.2008	66 299 – 100% w tym: 49 724 – 75% środki z EFRR, 16 575 – 25% z budżetu państwa	60 987 – 92,0% w tym: 45 740 – 92,0% środki z EFRR, 15 247 – 92,0% z budżetu państwa
8.	Działanie 2.2 Wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych (Fundusz Mikroprojektów)	01.06.2005/ 01.06.2005	29.02.2008 / 29.02.2008	29.02.2008/ 29.02.2008	7 453 651 – 100% w tym: 5 590 238 – 75% środki z EFRR, 745 365 – 10% z budżetu państwa 1 118 048 – 15% wkład własny	7 226 030 – 96,9% w tym: 5 411 738 – 96,9% środki z EFRR, 718 460 – 96,4% z budżetu państwa, 1 095 832 – 98,0% wkład własny
9.	Działanie 2.2 Wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych (Fundusz Mikroprojektów)	02.01.2006/ 02.01.2006	28.02.2009/ 28.02.2009	28.02.2009/ 28.02.2009	4 125 875 – 100% w tym: 3 094 406 – 75% środki z EFRR, 412 587 – 10% z budżetu państwa, 618 881 – 15% wkład własny	3 719 849 – 90,2% w tym: 2 762 888 – 89,3% środki z EFRR, 360 298 – 87,3% z budżetu państwa, 596 663 – 96,4% wkład własny
10.	Działanie 2.1 Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej	1.03.2007/ 1.03.2007	29.02.2008/ 29.02.2008	30.04.2008/ 30.04.2008	274 674 – 100% w tym: 206 005 – 75% środki z EFRR, 68 668 – 25% wkład własny	221 537 – 80,7% w tym: 166 153 – 80,7% środki z EFRR, 55 384 – 80,7% wkład własny
Ogółem		X	X	X	12 719 233 – 100% w tym: z EFRR 9 539 421 – 75%, 1 374 209 – 10,8% z budżetu państwa 1.805.603 – 14,2% wkład własny	11 971 243 – 95,4% w tym z EFRR 8 943 652 – 95,4%, 1 268 254 92,3% z budżetu państwa 1.759.337 – 97,4% wkład własny
II. Stowarzyszenie „Euroregion Niemen”- projekt „ISO 9001 w administracji samorządowej Polski Wschodniej (dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – „EFS”)						
1.	Działanie 5.2 Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej (Program Operacyjny Kapitał Ludzki)	01.04.2009/ 01.04.2009	30.09.2010/ 30.09.2010	30.09.2010/ 30.09.2010	363 295 – 100% w tym: 354 213 – 97,5% EFS, 9 082 – 2,5% wkład własny samorządów	364 402 – 100,3% w tym: 355 292 – 100,3% z EFS 9 110 – 100,3% wkład własny samorządów
Ogółem		X	X	X	363 295 w tym: 354 213 – 97,5% EFS, 9 082 – 2,5% wkład własny samorządów	364 402 – 100,3%, w tym: 355 292 – 100,3% z EFS wkład własny sam. – 9 110 – 100,3%

III. Władza Wdrażająca Programy Europejskie – „Program Wspierania Inicjatyw Transgranicznych w Euroregionie „Bug” (dofinansowanie ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego – „NMF”)						
1.	wspieranie, rozwój i wdrażanie współpracy transgranicznej w Euroregionie Bug	01.05.2009/ 01.05.2009	30.04.2011/ 30.04.2011	30.04.2011/ 30.04.2011	081 750 – 100% w tym: 1 769 487 – 85% środki z NMF 312 262 – 15% wkład własny	1 969 311 – 94,6% w tym: 1 673 914 – 94,6% środki z NMF 295 397 – 94,6% wkład własny
Ogółem		X	X	X	081 750 – 100% w tym: 1 769 487 – 85% środki z NMF 312 262 – 15% wkład własny	1 969 311 – 94,6% w tym: 1 673 914 – 94,6% środki z NMF 295 397 – 94,6% wkład własny
IV. Stowarzyszenie Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne „ Współpraca europejska na rzecz turystyki ekologicznej w Euroregionie „Bug” (dofinansowanie ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego)						
1.	poprawa komunikacji społecznej oraz wzmocnienie współpracy transgranicznej mieszkańców i władz lokalnych oraz organizacji pozarządowych	1.06.2010/ 1.06.2010	31.12.2010/ 31.12.2010	31.12.2010/ 31.12.2010	137 679 – 100% w tym: 123 911 – 90% środki z NMF, 13 768 – 10% wkład własny	136 046 – 98,8% w tym: 122 442 – 98,8% środki z NMF, 13 604 – 98,8% środki własne
2.	poprawa komunikacji społecznej oraz wzmocnienie współpracy transgranicznej mieszkańców i władz lokalnych oraz organizacji pozarządowych	01.01.2011/ 01.01.2011	15.03.2011/ 15.03.2011	15.03.2011/ 15.03.2011	87 270 – 100% w tym 78 543 – 90% środki z NMF 8 727 – 10% wkład własny	77 809 – 89,2% w tym: 70 028 – 89,2% środki z NMF 7 781 – 89,2% wkład własny
Ogółem		X	X	X	224 949 w tym: 202 454 – 90% z NMF; 22 495 (10%) wkład własny	213 855 – 95,1% w tym: 192 470 – 95,1% z NMF; 21 385 – 95,1% - wkład własny
V. Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego – Program RITA/STP – Wizyty Studyjne w Polsce 2009–2010” (dofinansowanie ze środków (dofinansowanie ze środków polsko-amerykańskiej Fundacji Wolności w 100 %)						
	Wizyta studyjna dla specjalistów z Białorusi w zakresie nabycia polskich doświadczeń w zarządzaniu euroregionami	21.06.2010/ 21.06.2010	25.07.2010/ 25.07.2010	25.07.2010/ 25.07.2010	18 859 – 100%	18 859 – 100%
Ogółem		X	X	X	18 859 – 100%	18 859 – 100%

VI. Fundacja „Eurasia” – „Program współpracy transgranicznej w ramach euroregionów” (dofinansowanie ze środków Wspólnoty Narodów Zjednoczonych Królestwa Wielkiej Brytanii i Amerykańskiej Agencji ds. Rozwoju Międzynarodowego – „USAID”)						
	Organizacja wizyty zapoznawczej przedstawicieli Białoruskich euroregionów w RP	21.06.2010/ 24.06.2010	10.07.2010/ 10.07.2010	30.09.2010/ 30.09.2010	13 522 – 100%	13 522 – 100%
Ogółem		X	X	X	13 522 – 100%	13 522 – 100%
VII. Województwo Lubelskie – Projekt „Regionalne partnerstwo na rzecz rozwoju” (dofinansowanie ze środków EFS)						
	Działanie 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie	02.01.2011/ 02.01.2011	31.06.2012/ 31.06.2012	31.06.2012/ 31.06.2012	409 400 – 100% w tym: 347 990 – 85% środki z EFS, 61 410 – 15% z budżetu państwa	397 221 – 97,0% w tym: 337 638 – 97,0% środki z EFS, 59 583 – 97% z budżetu państwa
Ogółem		X	X	X	13 522 – 100%	13 522 – 100%
VIII. Instytucja informacyjno-oświatowa „Nowa Eurasia”- Program „Skuteczne wykorzystanie energii” (dofinansowanie ze środków Fundacji „Nowa Eurasia”)						
	Organizacja w celu przygotowania i przeprowadzenia wizyty zapoznawczej do Polski na temat skutecznego wykorzystania energii	7.03.2012/ 20.03.2012	13.07.2012/ 13.07.2012	20.08.2012/ 20.08.2012	29 926 – 100%	29 926 – 100%
Ogółem		X	X	X	29 926 – 100%	29 926 – 100%
IX. Ecorys Sp. z o.o. – Projekt „Wsparcie nadbużańskiej turystyki ekologicznej” (dofinansowanie ze środków NMF)						
	Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój regionalny, szanse i integracja społeczna	02.01.2009/ 02.01.2009	30.09.2009/ 30.09.2009	30.09.2009/ 30.09.2009	380 973 – 100% w tym: 342 875 – 90% ze środków NMF 38 098 – 10% wkład własny	312 394 – 91,1% i NMF 34 710 – 91,1% wkład własny
Ogółem		X	X	X	380 973 – 100% w tym: 342 875 – 90% ze środków NMF 38 098 – 10% wkład własny	312 394 – 91,1% i NMF 34 710 – 91,1% wkład własny

X. Polska Fundacja Międzynarodowej Współpracy na rzecz Rozwoju „Wiedzieć jak” – Projekt „wzmacnianie zrównoważonego rozwoju regionalnego” (dofinansowanie ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP)						
	Wzmocnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego poprzez współpracę administracji publicznej i społeczności lokalnych Obwodu Lwowskiego	01.06.2012/ 01.06.2012	30.11.2012/ 30.11.2012	30.11.2012/ 30.11.2012	69 890 – 100% w tym: 59 990 – 85,83% środki z MSZ 9 900 – 14,17% wkład własny	69 840 – 99,9% w tym: 59 940 – 99,9% środki z MSZ 9900 – 100% wkład własny
Ogółem		X	X	X	69 890 – 100% w tym: 59 990 – 85,83% środki z MSZ 9 900 – 14,17% wkład własny	69 840 – 99,9% w tym: 59 940 – 99,9% środki z MSZ 9900 – 100% wkład własny
Razem		X	X	X	16 311 795	15 395 566 (94.4%)

5.6. Wykaz ważniejszych aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności oraz bibliografii

1. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r., poz. 596 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2013 r., poz. 885 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 168).
10. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz. U., Nr 137 r., poz. 1539 ze zm.).

Bibliografia

1. *Euroregiony na granicach Polski 2007*. Urząd Statystyczny – Wrocław 2007.
2. *Praktyczny przewodnik współpracy transgranicznej*. Opr. SERG. Wyd. II European Commission. Gronau-Bruksela 1997.
3. *Raport zamykający wdrażanie Programów Współpracy Przygranicznej, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Spójności Społeczno-Gospodarczej Phare realizowanych przez Władze Wdrażającą Program Współpracy Przygranicznej Phare*. Opr. Zespół Ewaluacji i Promocji. Warszawa 2006.
4. Roszkowska L., Roszkowski r.: *Rozwój współpracy transgranicznej na granicach Polski na przykładzie Euroregionu Pradziad*. Wyd. Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad. Prudnik 2007.
5. Filipek, A: *Fundusze Unii Europejskiej. Komentarz do rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 – perspektywa finansowa 2007–2013*. Warszawa 2009.

5.7. Wykaz organów i podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Sejmowa Komisja ds. Kontroli Państwowej
2. Sejmowa Komisja Administracji i Cyfryzacji
3. Sejmowa Komisja ds. Unii Europejskiej
4. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
5. Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
6. Sejmowa Komisja Spraw Zagranicznych
7. Senacka Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
8. Senacka Komisja Budżetu i Finansów Publicznych
9. Senacka Komisja Spraw Unii Europejskiej
10. Minister Rozwoju Regionalnego
11. Minister Spraw Zagranicznych
12. Wojewoda Lubelski
13. Województwo Lubelskie (założyciel Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu „Bug”)
14. Starostwo Powiatowe w Chełmie (założyciel ww. Stowarzyszenia)
15. Gmina Włodawa (założyciel ww. Stowarzyszenia)
16. Federacja Euroregionów Rzeczypospolitej Polskiej
17. Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu „Bug”